

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . . . 24 Cor.
 Pe jumătate an . . . . . 12 "
 Pe 1 lună . . . . . 2 "
 Numai de Duminică pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nr.ii de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE se primesc la adm-
 nistrație.

Manuscrise nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Incolțit!...

(*) S'a dus cu plutele și nimbul lui Kossuth Ferencz. L-a incolțit tinichigiul Lipsicz Náci, croitorul Kócza Péter și Varga István. Și anume cu prilejul primirii lor ca delegați ai micilor industriași din Budapesta. După cum am arătat ieri, o delegație de industriași a solicitat la guvern sprijinul miciei industriei. Obişnuit să fie întruna tămăiat, și de cei naivi cari o fac de bucredință, și de perversii cari își bat joc de el, flatându-l pentru a-i stoarce vre-o concesiune ori favor, Kossuth Ferencz a rămas surprins, ș'apoi indignat în fața cuvintelor sincere ale meseriașilor.

Primul orator s'a plâns că guvernul nu face nimic pentru micii industriași, ci numai a promis, a promis într'una oamenilor săraci, dar nu a făcut nimic. Se îngrijește numai de marii industriași, fabricanți și particulari bogăți, cari țin împreună și-și îngrășă burta. Poporul muncitor e silit să emigreze în America... Aristocrația jefue pe muncitori... Conții își umplu numai buzunarele lor..

În felul acesta s'a început conversația. Cam cu grosul. »Grațiosul domn« (ministru) l-a și întrerupt aci pe orator, zicându-i: »Minți.« A vrut, pe semne, să dovedească și Kossuth cât e de — democrat.

Dar și-a găsit oamenii. Un alt meseriaș, Kócza, i-a strigat curajos: »Ba spune adevărul, vorbitorul nostru, domnule ministru«.

Nici n'a mai fost d'aci încolo conversație între delegație și ministru, ci o ceartă ca la ușa cortului, încât puțin a lipsit ca

»părțile« să nu pomenească, reciproc, de mamă. Kossuth nici n'a putut suporta până în capăt expresiunile de sinceritate ale meseriașilor, ci a plecat furios din sala de primire a dietei, unde s'au petrecut lucrurile. Era cu atât mai jenat, cu cât nu era singur, ci fiu de »gubernator« fiind, se prezentase delegației însoțit de contele Som-sich, deputații Szatmári Moritz, Olay, Kessits etc.

Întâmplarea face mare senzație. Până și la Viena se râde de pățania lui Kossuth. Mai ales că batjocura vine din partea unor partizani, iar nu a socialiștilor ori naționaliștilor...

Din partea aderenților — înșelați!

Trebuia să se dea odată pe față escrocheria ce s'a făcut cu numele Kossuth.

Deodată cu aducerea în țară a osâmintelor bătrânului Kossuth, s'a adus și fiul »sfântului bătrân«. Și l-au cocoțat îndată șef, deși toți erau convinși că purtătorul acesta de mare nume, nu trece cu nimic, nici în inteligență, nici în moravuri, peste nivelul unui simplu muritor. L-au purtat însă, ca niște șarlatani de bălcu, în lungul și latul țării, prostind poporul fanatizat de nimbul »bătrânului«.

Lute și-a dat însă în petec »Franczi kucséber-ul«, cum i-au zis în batjocură, și Bartha Miklós nici n'a întârziat să-i facă silueta, arătându-l în toată goliiciunea: mărginit la cap și fără măsură la poftă. A răs țara întreagă de fiul mărunț al marelui decedat... Ceeace nu l-a împedecat pe Franczi să ajungă în diferite societăți de speculă cărorora numele Kossuth le trebuia ca reclamă...

Și el, inconștientul, datu-și-a până și mura ca reclamă (vignetă pe sticle de rum)

și iscălitura tuturor speculanților credulității marelui public.

I-s'a speculat numele mai ales în alegeri, de toți panglicarii politici.

Ajunse astfel — ministru.

Și-a bătut Viena joc de el și datu-i-a prilej cu îmbelșugare a se face de răs, a se toci și blamă.

Ca ministru în parlament vorbește după cum îi suflă Szterényi (ovreiul). Ca orator la prilejuri festive e simplu flașnetar: veșnic despre mărirea tatălui său vorbește. Iar primind Miercuri delegația meseriașilor, s'a dovedit că e complet hârșit, că nici înaintea celor mai modești meseriași n'are mai multă trecere decât portierul dela palatul ministerial.

Iată ce a devenit — idolul.

Soarte fatală pentru toți nevrednicii ajunși sus fără muncă, fără talent, ci numai în urma seducerii masei poporului.

Un an doi să mai stea ministru, ș'o să pățească mai rău ca Tisza bătrânul...

Scrisoare din București.

De Ioan Siavici.

11 Maiu 1907.

Iubiților mei prietini, Am sosit în sfârșit, acasă și iar mă simt străin în mijlocul oamenilor, iar mă sfiesc a spune ceace simt și gândesc, sufletul limpezit în atmosfera curată a Elveției iar mi-s'a turburat și, uitându-mă aici împrejurul meu, mi-e par'că stau la îndoială, dacă cele desfășurate acolo sub ochii mei sunt lucruri în aievea petrecute ori numai vedenii ale sufletului meu obosit aici de greua muncă a viețuirii.

Plouase la Fribourg trei zile dearândul, dar în dimineața plecării noastre s'a luminat, ceața s'a ridicat de pe munții acoperiți pe mari întinderi

Din Roma.

Note de Pompiliu Robescu.

Anul acesta Paștile ortodoxe au căzut târziu, în ajunul lui sfântu George. În Roma era vară, soare cald, cer senin; toaletele deschise ale femeilor aveau un aier de flori fragede, ușoare și vapoase; pălăriile de paie ale bărbaților luceau noi și albe în lumina vie; arborii înverziți pătau troleurile cu umbra lor. Viață nouă, reînnoșcută în natură prin venirea primăverii se comunică oamenilor cari inconștient pășesc mai voioși, cu capul ridicat, pe când obrații se culorează roz de influxul puternic al sângelui ce pulsează mai viguros și par'că un fior viu de forțe animă pe toți, par'că pe toți îi vezi mai încrezuți, mai capabili de muncă: reînnoirea vieții din natură comunicându-le și lor aceea șguduire de vigoare, făcându-i să privească dirji înainte, apți de a intra în lupta vieții cu puteri crescute. Și în toată această desfășurare de vigoare, în toată această lume de corpuri oțelite de noua sevă m'a prins un amar indescriptibil: m'am văzut singur în orașul acesta mare, departe de țară, departe de ai mei. Imi lipsea ceva; marea sărbătoare, Paștile, nu o simțea orașul acesta, ea era numai în mine și prin lipsa de împărtășire vedeam și mai mult greul străinătății. Oh, palatele acestea toate, par'că erau zidite pe sufletul meu și mă apăsau cu toată masa lor de șase etaje! Unde sunt căsuțele mici și curate din orașele noastre? Unde sunt hainele de sărbătoare ale copiilor și mahalagiilor? unde sunt prăvăliile cu obloanele lor închise?

— La Legație au roșit ouă; îmi spuse sculptorul român Giorgio și vorbele lui îmi strânsă inima

într'o senzație dureroasă. Am plecat capul îngreuiat de gânduri triste, și când l-am ridicat am trimes românilor și României cel mai simțit »Hristos a înviat« ce l-am pronunțat vre-odată.

— Mâne este ziua mea, urmă Giorgio cam îngândurat, vrei să mergem la biserică?

Apoi după o pauză și după ce a privit fix înainte cu sprâncenele încruntate:

— Par'că este un făcut! La nici una din sărbătorile noastre n'am avut parale. Nu știu ce au cea din Craiova de nu-mi trimis bursa.

De multă vreme își aștepta Giorgio trimiterea bursei, și ori de câteori ne întâlneam îmi puneă fel de fel de întrebări asupra acestei întârzieri, când pierzându-se în supoziții, când legănându-se în dulci speranțe că »mâine va sosi mandatul«. Ultimul termen și-l fixase el ziua de Paști și-și făcea o consolăție, gândindu-se că »cei din Craiova« îi vor face această plăcută surpriză, dar și ziua aceasta trecu luând cu sine încă una din speranțele artistului.

Am fost la biserică împreună, la capela rusă din Prati. Pe la 12 ziua ne întorceam amândoi tăcuți prin ploaia de raze ale soarelui cald, în prada gândurilor triste ce mi-le da mie străinătatea, lui bursa. La Piazza Venezia ne-am oprit: drumurile noastre se despărțeau. Și cum ne spuneam la revedere, mâinile noastre rămăseră mai mult unite, par'că ne-ar fi fost teamă să ne despărțim așa curând și să ne cufundăm fiecare izolat, între străinii ce ne înconjoară.

— Știi ce? zise Giorgio după un timp; eu am acasă șase ouă roșii și niște cozonac. Vrei să le ciocnim împreună?

Am plecat amândoi. Corso se întinde drept ca

o linie dela Piazza Venezia și Piazza del Popolo. Strămtă, pavată cu pietri cubice mărunte și netede, strada principală a Romei este strânsă între două rânduri de palate cu cinci și șase etaje, cari o fac să pară și mai strămtă. Fațadele palatelor inegrite de vremuri par și mai întunecate în partea unde este umbră, pe când în partea de vis-à-vis, soarele pune un punct de veselie pe zidurile vechi, pe infinitatea de ferestre cu persianele lor închise văpsite cu verde, ce par'că dorm în lumina vie și în greutatea aierului dela aneazi. În mijlocul străzii lămpile electrice suspendate, cu gioburile lor de sticlă pudrate de praf, se înșiră ca mărgele enorme cenușii, ce în depărtarea perspectivei se văd din ce în ce mai mici, pânăce se confundă într'o linie obscură ce pare că este legată de crucea obeliscului care, de cealaltă parte, taie ca o dungă roză răsătoarea apariție blondă a pieței del Popolo.

Ca să dăm o mai mare însemnătate sărbătorii noastre, în drum, am cumpărat dintr'o »pizzicherie« — un fel de băcănie — șuncă, salam și gorgonzola și ne-am urmat încet calea pe Corso acesta, așa de populat înspre seară, aproape puștii acum și când am ajuns la poarta casei în care Giorgio își are atelierul, el sperând că poate în lipsa lui o fi sosit mandatul, întrebă pe portar, care cu capul pe masă își făcea siesta:

— Che mi racconta di nuovo, signor Fortunato?

Dar vai, nici de data asta nu venise nimic!

Am traversat prima curte curată și liniștită, pavată cu pietre mari albe, în care soarele bătea viu producând o lumină orbitoare și am trecut în a doua curte pe sub o poartă d'asupra căreia

de zăpadă și ochiul străbătea departe peste marea grădină de frumusețe, văi și dealuri acoperite de proaspăta verdeață a primăverii. Intre Berna și Zürich iar am dat însă în ploaie și de aici înainte ploaia a venit mereu cu noi până spre Porțile de fer, de unde se vedea acum, noaptea când am sosit, spre răsărit seninul înstelat.

Ziua se desvălia încetul cu încetul din noapte când am trecut pela Turnu-Severin prin apele Dunării răvărsate și am început să urcăm spre înălțimea dela Palota. Cu cât mai mult ne apropiam pe drumul serpuit de culme, cu atât mai largă ni-se deschidea prin amurgul crepetului vederea spre Dunăre și cu atât mai bine se deslușiau în zarea din ce în ce mai albă a revărsatului de zori văile rămase în urmă și pălcurile de păduri, în care priveghietorile cântau tot mai înțepit și mai pe întrecute.

Din culme, în sfârșit, se desfășoară o priveliște par'că din altă lume.

Depart de în largul văii, la poalele dealurilor acoperite aci de crânguri și colo de păduri dese, printre care se întind poiene și luminișuri, trece Dunărea ca un lat brâu de argint, și în lumina oare-cum tainică și sfiicioasă a răsăririi soarelui toate până în Balcanii depărtați se arată ca prin vis.

Frumoasă e clipa aceasta pretutindeni, nicăiri însă ea nu e atât de fermecătoare ca aici, la poalele despre Dunăre ale Carpaților, unde seninul cerului e mai limpede decât apele Ronului la ieșirea lor din lacul de Geneva și lumina se revarsă cu îmbelșugare peste toate. Stând cu ochii îndreptați spre cerul acesta, inima ți-se înveselește, valurile vieții se alină și mintea ți-se limpezește, încât o neistovită sete de viață te cuprinde; spre pământ să nu-ți întorci însă privirea, căci sub cel mai frumos cer se petrece aici cea mai urâtă viață și în lumina plină a zilei vederea se 'ntunecă.

La marginea unei păduri dese și acoperite de un frunziș bogat ca nicăiri în lungul nostru drum pasc câteva vite, stăpînituri de vaci și boi piperniciți, sub paza câtorva oameni zdrențoși și istoviți de foame și de muncă fără de rost, un fel de iazme viețuitoare.

Ceva mai la vale se ivește la stânga un sat risipit pe coaste, bătături pline de bălării și de gunoii, prin care stau improvizate niște case, în care elvețianul nici porcii nu și-i-ar ține, iar mai la o margine se află cecece pe aici se ia drept biserică, o alcătuire păraginită din turnul căreia clopotele răsună din când în când în pustiu.

La o gară așteptă mai mulți oameni sosirea trenului și între dâșii se află și un popă soios, nespălat și nepeptănat, păstor sufletesc al po-

porului, ființă în această lume »civilizată« fără de rost, de care numai proștii mai au nevoie și pe care toți, chiar și hamalii, o împing când la dreapta, când la stânga.

Trecând așa peste câmpii arse de soare lăsate în păraginire de către oameni, sosim pe la ameză-zi la București, ude, precum în atâte rânduri am zis, răsare soarele pentru întreg neamul românesc.

Aici se schimbă lucrurile, căci între Dunăre, Prut și Carpați nu e rânduială ca în Alpi, ci disciplină și oamenii nu stau unii lângă, ci unii peste alții.

»Ori slugă plecată, ori dat în lături!« — se zice în coloanele »Epocei« (15 Maiu.)

Cei ajunși sus dispun și pornesc, iar cei rămași mai jos se supun și execută prin alții, cari stau și mai jos decât ei. După treapta, la care s'a învrednicit a se ridica, își ia fiecare partea din beneficii, dau dar cu toții năvală și se îndesuie, ca să ajungă sus, ori cel puțin să intre în sâmbria vreunui dintre cei ce fac împărțășirea, și vieța se petrece într'o goană sălbatică și în care om se mănâncă cu om și biruitor iese — nu cel mai muncitor, nici cel mai destoinic de a face binele, nici cel ce mai mult își iubeste semenii, ci cel mai îndrăzneț și mai stăruitor, cel mai nerușinat când e vorba să mintă, să amăgească ori să se fățărească, cel ce cu mai multă dibăcie știe să ridice'n slava cerului pe cei ce-i stau într'ajutor și să grăiască de rău pe cei ce i-se pun în cale. Sunt, nu-i vorbă, și sus, și mai jos și oameni, cari vor binele și vor să-l facă, dar aceștia se sbuciumă în sac și ori se pleacă, închid ochii și tolerează toate mișelile, ori sunt lăuți drept nebuni, descreerați, visători fantastici ori cel puțin drept ființă neajutorate și lipsite de bunul simț practic, care au să fie puse sub epitropie. — Alungat e din societate cel ce nu urlă cu lupii, — vorba lui Lascar Catargiu.

Așa e aceasta azi aici, sub cel mai limpede ceriu, și nu sunt semne, ca mâne să fie altfel, căci tinerimea și în școală, și în practica zilnică, spre asemenea viețuire e îndrumată de conducători culturali, pentru care civilizațiune și cultură e același lucru, care consistă în dezvoltarea spiritului utilitar, în sporirea trebuințelor materiale și în creșterea dibăciei de a le satisface.

Pentruca să hotărăscă pozițiunea ce ți-se cuvine, nu cercetează nimeni, ce ești tu însuși prin tine, ce știi și ce poți, ce gândești și ce simți, ce lucrezi, cum îți faci datoria față cu familia ta și în ce anume cauți mulțumirea vieții tale, ci cum te îmbraci și ce mănânci, și ce fel e casa, în care stai, cum ți-ai mobilat-o, câte slugi ai și cum le plătești pe aceste, cum ieși la plimbare,

cum îți faci și cum primești vizitele, unde-ți po treci vara și cum te distrezi în timpul iernii.

Dacă ești ori nu tu însuși mulțumit cu tine, dacă te simți ori nu fericit, — aceste sunt lucruri banale: e fiecare cum știe să pară.

La București dar, unde trăiesc cei de sus și slugile lor, sunt palate mari și bogat mobilate, sunt strade pavate cu lemn ori cu asfalt pentruca birjile cu roate de cauciuc, trăsurile mânaie de vizitii scoși din cutie ori automobilele zgomotoase să nu zguduie trupurile delicate ale celor tolăniți în ele și se îndesuie pe »trotuare« o lume elegantă, boieri și cocoane, cari se îmbracă după cel mai nou jurnal din Paris în mătăsuri, în dantele și în catifele și s'ar simți foarte nenorociți dacă n'ar putea să cheltuiască într'o singură seară cecece un întreg sat agonisește muncind din greu într'o săptămână cel puțin. Puțin mai rămâne dar și pentru acești muncitori, și să nu te pună păcatele să mergi și pe la marginea orașului, căci acolo e tot ca în drumul dela Porțile de fer până la București, mizerie neagră sub ceriu senin.

Sunt acum vre-o treizeci de ani, când Eminescu își scria satirele, vorbiam cu și atunci bătrânul Rietz, un sas, care petrecuse viața la București, om înțelept și cu mare trecere la ai săi.

»Aici, — imi zicea el, — sunt două popoare, cari se dușmănesc între ele, »die Valachen« și »die Rumänen«. Unii sunt oameni buni, cu minte și muncitori, dar ceilalți sunt »ein Gesindel«, — buni, cum a zis Eminescu, pentru temniță și pentru casa de nebuni.

Sporindu-se prin propagarea culturii trebuințele, valahii s'au mai romanizat și ei și dușmănia s'a înăsprit.

Mă știți, c'am fost totdeauna, ca voi, monarhist, convins, deși ai avut cuvinte să nu fiu. Acum, ajuns în pragul bătrânețelor, aș fi, după trei săptămâni petrecute în Elveția, ispitit să mă fac cel mai îndârjit republican, dacă nu mi-aș da seamă că în Salzburg, în Tirol și în Austria de sus, sub stăpânirea împărătească, e tot ca în Elveția, iar în Franța și în America, unde e republică, e tot ca la noi sub stăpânirea regelui Carol I.

Nu formele, ci pornirile oamenilor hotăresc mersul vieții și ori și care ar fi forma de organizațiune socială, în mijlocul unei lumi rău pornite e vrednică de plâns soartea celor ce doresc binele și vor să și-l facă.

Tocmai monarhist convins fiind dar, durere adâncă mă cuprinde când mă gândesc, că istoriograful va scrie:

»Zadarnice au rămas însă silințele celor bine porniți, și după patruzeci de ani de domnie glo-

este scris cu litere albe pe o tablă ruginită ce se pierde sub frunzele verzi ale unei edere: *Academia Raffaello Sanzio*.

Din a doua curte plină de verdeață vie a arborilor de Italia, cu frunze mari, de un verde bogat și lucitor, te urci în atelierul lui Giorgio pe o scară strâmtă și incomodă, luminată de o feastră pe al cărui geam un pictor ce ocupa un atelier de alături, a desemnat două lebede, înotând pe un colț de lac; dar vremea și umezeala a stricat pictura, colorile s'au mâncat de timp și de ploii, așa că lebedele par niște umbre, gâtul uneia lipsește pe jumătate, ciocul alteia s'a sters, apa se ghicește numai după câteva resturi de penelate, rămânând clar numai o frunză de nufăr ce se pleacă grațios în jos.

Și când am intrat în atelier, Giorgio își dădu pe ceafă pălăria lui cenușie »a la Italiana«, răsufliă supărat și cu sprâncenele încruntate se uită prelung pe fereastră gândind la bursa ce nu mai sosește; dar pachetul cu târguile îl readuse repede la realitate și scoțându-și haina se pregăti să improvizeze masa.

— Dar n'am luat vin, îi observai eu.

— O, straghetta, ai dreptate.

Se îmbracă repede și coborî în fugă scara ce scârțâia dureros sub pașii lui.

Pe o fereastră largă, lumina pătrunde din belșug, dar o lumină indirectă, uniformă, venind dela nord, revărsându-se abundant în mijlocul atelierului, producând penumbră în colțuri.

Lângă un perete un pat de scânduri acoperit cu două cuverturi roșii; într'un colț o mică etajeră pe care stă un craniu d'asupra căruia se lun-

gește în sus cutia neagră a unei viori; într'alt colț o etajeră mai mare pe care, sub pulberea ce de luni de zile se așterne într'un strat din ce în ce mai gros, zac uitate câteva cărți, pasteluri de desemn, perii de haine și de cap, o cutie de vax, două pahare; pe cămin o machetă, două busturi terminate, un corp de studiu: în celalalt colț al atelierului un alt bust terminat, un bătrân ce zimbește producând o mulțime de încrețituri pe față. Pe pereții goi, vopsiți cu o culoare de un roz oribil, două trei stampe, fotografiile pe cărți postale ale Regelui și a Prințesei, două măști în ghips după Bernini, o oglindă mică și un basso-relief, o copie după o lucrare greacă antică, de o delicatețe rară, iar în mijlocul atelierului pavat cu cărămizi roșii, în lumina lividă ce cade pe fereastră, un șevalet rotund ce se poate învârti în toate părțile, pe care o statuie la care lucrează artistul stă învâlită în cărpe ude. Sub învâlișul acela umed, statuia are o formă bizară, pare mai mult o mumie care și-a pierdut conturile regulate, rămânând o formă ce pare vag omenească și nu ar zice nimeni că sub aparența aceea curioasă este un nud de pugilator roman, ce într'o poză armonică își exerciază muschii întinzând de o fringhie. Lângă statuie un alt șevalet rotund, învârtindu-se asemenea în jurul lui, este destinat modelului. Și în toată atmosfera atelierului acestuia gol plutește un miros de pământ umed, o odoare de vapori de apă ce se înalță din argila cu care se lucrează statuia, din cărămizile roșii ale podelei.

Când Giorgio intră pe ușe, ținea triumfător în mână o sticlă cu vin de Frascati.

Și atunci, masa fu repede pusă: o cutie de

lemn, găsită în sală după torsul lui Laocoon fu acoperită cu o hârtie mare roșie și așezată drept masă; atelierul pictorului de alături furniză cele două scaune necesare, șevaletul modelului fu tras în lături ca să ne facă loc, și un prosop țărănesc, aruncat pe speteaza unuia din scaune, avă să îndeplinească rolul de servete, iar farfuriile cari lipseau, au fost înlocuite cu hârtiile în cari negustorul ne înfășurase târguilele. Cele două pahare după etajeră își pierdură repede praful sub mâinile abile ale lui Giorgio, care cu mânele suflecate le spălă vartos, împărăștiind apa pe cărămizile atelierului.

Și când totul fu angajat, Giorgio aruncă asupra mesei o privire de inspecție și mulțumit de reușită, uitându-și de bursă, turnă vin în pahare.

— Hristos a înviat! La mulți ani! Cele dorite!

Dar pași grei pe scară ne oprî paharele la gură. Ne uităm surprinși unul la altul, nemulțumiți de gândul unei vizite care ne turbura înțimitatea aceasta cu care serbam, într'un oraș strein, o zi românească. Pașii s'au oprit, cineva bate în ușe.

— Avanti:

Surpriză! era postașul cu mandatul lui Giorgio. A fost primit cu multă bucurie, i-se dete unul din cele două scaune, un pahar plin cu vin și un bacșiș bun.

Și când am rămas singuri, Giorgio încuie ușa ca să nu mai fim turburați și ne luarăm fiecare locurile în fața cutiei acoperită cu hârtia roșie, pe care cele alte hârtii albe, pătate de grăsime,

noasă Regele Carol I, căruia Eminescu îi zicea »cel îngăduitor«, a fost nevoit să armeze fronturile Bucureștilor, ca să apere capitala sa contra celor ce le zidiseră, și să descарce tunurile, eroism dureros și ne mai pomenit în istorie; în masele narmate ale muncitorilor oropsiți, pe care legitima și prea îndelungata nemulțumire îi scosese din minți.

»Iară vinovați, — zice unul dintre consilierii tronului, — suntem noi toți«.

Toți afară de cei din cea mai de jos treaptă, asupra căreia toți calcă și căreia i-se și zice »talpa țării« în deosebire de »talpa iadului«.

Imi răsuna încă în urechi chioțele și uralele și fanfara și cântecele patriotice și bubuiturile tunurilor descărcate la Fribourg, văd veselia, în-suflețirea, focurile bengale și rachetele risipite prin văzduhul curat și mă cutremur privind-le aceste alături cu serbarea națională ce s'a desfășurat aici ieri, la 10 Maiu.

Un prohod cu paradă militară a fost această serbare făcută de oameni oboșiți de greaua muncă a vieții, cuprinși de viuă îngrijorare și cu sufletele turburate de mânie încă nepotolită.

O popor nefericit, care nu mai ești în stare să te înveselești în zi de sărbătoare pentru că te-ai lăpădat de obiceiurile tale bune și te-ai depărtat de legea, din care bunii și străbunii tăi au luat și virtutea de a se mulțumi cu puțin, și mângăiere la timpuri grele, și tăria de a răbdă îndelung.

Am zis adese ori, că pentru întregul neam românesc soarele aici la București răsare; n'am fost însă pătruns de adevărul acesta nici odată ca acum, când mă întorc din țara adevăratei lumini și simt, cum de aici toate se 'ntunecă. Voi, cari tot mai păstrați o parte din moștenirea sufletească rămasă dela străbuni, știți din suferințele proprii voastre vieți, că ceea ce vă mai mângăie în greaua luptă, pe care o purtați, și vă dă tăria de a răbdă și de a răbdi înainte simt *tăria credinței și iubirea dintre voi*: iubiți-vă și frații de aici, spuneți-le-o aceasta și stăruiți cu tot din-adinsul, ca ei să se oprească din calea, în care au fost porniți într'un ceas rău, și să se întorcă iar spre obârșia, din care am ieșit cu toții.

Acum, când spaimă, îngrijirea și părerile de rău au mai muiat inimile, glasul vostru nu va răsună, poate, în pustiu.

Pământ vor să le dea celor până acum oropsiți și școli și administrațiune părintească și judecatori drepti. Toate acestea sunt bune, dar nu prețuiesc nimic, ba pot să fie chiar primejdioase dacă nu li-se va fi dat mai înainte *credința*, care curăță sufletele și fără de care știința și bogăția sunt mijloace pentru săvârșirea faptelor rele, iară

jandarmii, judecătorii și tunurile nu pot să ducă decât la mai îndârjită răsvrătire.

Ceeace nouă românilor de pretutindeni și mai ales celor de aici ne trebuie înainte de toate și mai presus de toate e o preoțime adevărată, care știe să stăpânească sufletele și să le îndrumeze spre iubire, preoțime adevărată condusă de arhieriei adevărați, iară nu de slugi plecate ale unor ministri, cari se schimbă de azi pe mâne și adeseori nici în Dumnezeu nu mai cred, nici de rânduielile sfinte nu mai țin seamă.

Dumnezeu și-a revărsat cu belșug toate bună-tățile asupra pământului, pe care trăim, iară noi, răsfațați, ne-am îngâmfat, ne-am lăpădat de dânsul și am ajuns să fim deopotrivă cu sălbătici.

»Săbatici, — se zice în coloanele unei gazete din Lausana, — nu sunt cei ce s'au răsvrătit, ci cei ce i-au împins spre răsvrătire și vor acum să restabilească ordinea prin mijloace ne mai întrebunțate în viața popoarelor civilizate.«

Ne-a certat Dumnezeu cu toată asprimea și ne ceartă, dar numai ca bun părinte, ca să ne venim în fire și să ne întoarcem iar la el.

Aceasta o vor înțelege toți cei încă buni, cari nu sunt puțini, și-o va înțelege mai presus Regele Carol I., care prin rânduirea lui Dumnezeu a fost ridicat în scaun și și-a ales devisa »*Nihil sine Deo*«.

Stăruiți dar și strigați și voi în gura mare, ca toți să vă audă și toți să se pătrundă de gândul, că numai prin biserică poate să fie îndrumat poporul românesc spre viețuirea pașnică și fericită și că adevărata mărire li-se va cuveni numai celor ce vor fi răușit să ridice biserica română din starea de ticăloșie, la care au adus o cei ce se tem de purtarea ei.

Majestatea Sa și proiectul școlar.

Ziarul »Brassói Lapok« publică într'un număr recent informațiunea următoare :

Contele Apponyi ar fi întrebat pe șeful cancelariei de cabinet, Daruváry, că de ce n'a voit Maj. Sa să-l primească? Daruváry i-a răspuns, că regelui nu-i convine proiectul școlar.

— *Dar regele și-a dat aprobarea prealabilă asupra proiectului, a spus Apponyi.*

— *Da, numai cât proiectul a fost schimbat în conceptul original și regele e împotriva modificărilor, cari s'au făcut și pe cari românii le consideră vătămătoare.*

ne serveau de farfurii. Prosopul țărănesc, cusut la capete cu arnici roșu, fu întins dela unul la altul servind de servete, ouăle roșii ne pătau degetele de culoare, vinul italianesc lucea ca chihlibarul topit în păhare iar aerul tot eră încărcat de vaporii de apă ce se înălțau din cărpele ude cu cari Pugilatorul Roman eră învelit de părea o mumie egipteană, pe când pe șevaletul modelului, lângă sticla cu vin, o grămadă de aur, bursa lui Giorgio, punea o notă de frapantă contradicție cu interiorul acela gol de atelier de sculptură.

— Hristos a 'nviat!

— Adevărat a 'nviat!

Ouăle trosniră ușor ciocnindu-le unul de altul și când ultima bucățică de gorgonzola fu mântă, ne sprijinirăm picioarele de cutia-masă leghinându-ne pe scaune. Uitasem totul; eram așa de departe de Italia; mi-se părea că sunt în țară. Din când în când, Pugilatorul mă readucea pe jumătate la realitate iar grămada de aur dupe șevalet în două rânduri m'a făcut să o privesc atent înțelegând ce caută aici. În fumul albastru al țigaretii vedeam figuri cunoscute, peisagii dragi pe când în urechi auzeam senzația mur-

murului de vorbe românești iar inima o simțiam plină de dragoste pentru ai noștri.

— O, românii, România! Intotdeauna am crezut că ubi bene ibi patria, dar vai, cât de neadevărat este adagiul acesta... În mijlocul acestui popor care la chip samănă așa de mult cu al nostru, în toată poezia ce se înalță din această bella Italia, în toată grandiositatea suverană a Romei acesteia celebră, resimți restriștea sufletului înstrăinat, te apasă dureros singurătatea în care te simți plutind în lumea aceasta de străini, uiți și de poezie și de splendoare și de măreție; te urmărește ca o obsesie dureroasă un bordeiu ce l-ai văzut cândva într'un sat românesc, o vorbă ce ai auzit la un colț de stradă, un lătrat de câne, un clopot de biserică, o uniformă de gardist și ai da mult ca să poți sbură colo, peste Dunărea albastră, să te știi între români, să auzi vorbind românește, să vezi o căciulă românească...

Dar Giorgio răsă privind la grămada de aur ce stă lucitoare pe șevaletul modelului.

Roma, 1 Maiu 1907.

Guvernul și micii industriași. Acum, după ce purtarea de alaltăieri a lui Kossuth față de micii industriași, a disgustat pe toată lumea, guvernul folosește toate mijloacele, ca să iasă curat din încurcătură. A exoperat chiar o schisoare dela Clubul industriașilor din cercul II al Budapestei, prin care se protestează împotriva deputațiunii de mici industriași și se aduc laude lui Kossuth, care și-a dat de gol sentimentele antidemocratice.

Tisza și Hieronymi au fost invitați la ședința din 6 Iunie a comisiei, care reviziază încheierea socotelilor, ca să-și dea seamă despre cele 550 mii cor. Foștii ministri sunt amenințați, că dacă nu se vor prezenta, comisia va purcede conform actelor, cari îi stau la dispoziție.

Răvașuri.

»*Erdélyi Hirlap*« (dela 31 Maiu) este supărat rău pe Russu-Șirianu pentru că acesta se ocupă cu prea multă căldură de chestiile din România. Reproduce din articolul »*Steaua*« apărut în numărul 102 al »*Tribunei*« și se miră cum Russu-Șirianu îndrăznește să scrie: »când noi am înființat Liga«, denunțându-l ca pe un — daco-român.

Apoi da, în felul acesta toți românii sunt — daco-români, pentru că toți propagăm *unitatea culturală a tuturor românilor*.

Cât despre directorul nostru, atâtea păcate să aibă toți românii: a fost între întemeietorii Ligei și osândit de trei ori la curtea cu jurați din Cluj... Aceste crime i-le impută adecă ziarul clujan.

În primarticol, un ziar clujan constată că nu e în Europa oraș, care să aibă — relativ — atâtea cărcime, câte Clujul, așa încât metropola ungurilor ardeleni mai cu drept cuvânt s'ar putea numi oraș al — birturilor și bețiilor rușinoase Desigur...

Semn de activitate a »*kulturgylet*«-ului.

Mai are însă Clujul și mulți șovinști strechiați!

Adresă către Coroană.

Sub titlul de mai sus »*Telegraful Român*« dela 17/30 scrie:

Deși știăm, că publicul nostru așteaptă cu nerăbdare să afle dacă și cum a executat Episcopatul nostru concluzul luat în Sinoadele eparhiale de a întreveni la preainaltul loc pentru denegarea sancțiunii cunoscutului proiect de lege despre școalele confessionale, totuși din considerare de tactică n'am aflat de bine a informa și noi publicul nostru până acuma.

»După ce însă »*Tribuna*« din Arad a publicat unele informațiuni în cauză, spre mai bună orientare a publicului, ne simțim datorii a le mai completa și din parte-ne și anume:

»Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit al nostru Ioan în 5/18 Maiu, adecă în ziua închiderii Sinodului arhiepiscopesc, a întrebat prin scrisoare pe domniile episcopi sufragani, cum cred dânsii să se facă întreveniirea la preainaltul loc: în persoană ori prin adresă? La care întrebare toți au fost de acord, ca întreveniirea să se facă prin adresă, mai ales din motivul, că pe calea aceasta, adresa ajunge mai iute la Majestatea Sa, decât dacă Episcopatul s'ar prezenta în persoană, pentru că spre acest scop se cere întâi exoperarea unei audiențe prin guvernul patriei, ceea ce în tot cazul pretindea timp mai îndelungat.

ZIEGLER AGOSTON,
proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ,
bandajist academic, furnizorul curții regale, atelier de instrumente medicale-chirurgicale UJVIDEK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistere, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

»Primindu-se răspunsul dela Arad în 7/20 Maiu și dela Caransebeș, în 8/21 Maiu, în 9/22 Maiu s'a pregătit adresa, și în 10/23 s'a trimis, provăzută cu subscrierea Excelenței Sale dlui Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu, Prea-sfințitului domn Episcop Nicolae Popea la Caransebeș pentruca să o subscrie și să o trimită în acelaș scop domnului Episcop Ioan I. Papp din Arad, cu cea mai mare grăbire, că apoi Prea-sfințitul Episcop al Aradului, după subscriere, să o înainteze imediat la locul destinat.

»In adresă se arată cum prin actualul proiect se desființează legi fundamentale cari nu-s abrogate, se descrie îngrijorarea ce i-a cuprins pre români în fața tendinței guvernului de a nimici cultura națională română și de a se face guvernul arbitru asupra celui mai sfânt și mai imprescriptibil drept omenesc: precum este și creșterea copiilor și alte asemenea, apelând la cunoscuta bunătate și grație părintească a monarhului, rugându-l să nu sancționeze proiectul.

»Aceste informațiuni credem, că vor liniști publicul nostru, convingându-se, că episcopatul nostru a îndeplinit fără nici o întârziare și cu punctualitate dorința primită dela sinoadele eparhiale, în forma ce a aflat-o mai potrivită împrejurărilor.

Scrisele organului mitropoliei confirmă, întru toate, informațiunile pe cari noi le-am dat, asupra acestei importante afaceri, deja nainte cu o săptămână.

Din România.

Asupra chestiei țărănești se urmează o interesantă discuție între doi frunțași conservatori: Virgil Arion și Barbu Catargi. Cel dintâiu, cunoscut ca un distins naționalist și amic al sătenilor, învinuind pe conservatorii-boieri că nu au grija țărănimii și făcând aluzie la un articol al dlui B. Catargi, care a restălmăcit un articol al său apărut în »Patria«, scrie următoarele:

»In acest timp, pătrunsese în sală, tăcut și întunecat, un om înalt, palid și slab. Un adevărat uriaș în sdrențe și plin de praf. Omul s'a așezat obosit la masă. El a aruncat o privire indiferentă în jurul lui. Adunarea de elită în care se află din întâmplare părea că nu-i impune. Contorsiunile clownului de pe scenă îl mirau, fără să-l înveselească. Sub povara unor amintiri dureroase, omul a căzut pe gânduri și nu s'a mai îngrijit de cei din sală. Iar aceștia când au prins de veste de prezența lui printre dâșii au fost cuprinși de o frică neînțeleasă, și palizi, pe furie, fără șgomot au dispărut.

M'am apropiat de omul în sdrențe și am stat la vorbă cu dânsul. — Mi-a povestit de o revoluțiune recentă și mi-a arătat rana abia închisă a unor gloanțe de războiu.

Și în privirea-i rătăcită am văzut imagina Morței căzută, în drumul satului, beată de atâta sânge omenesc. Și fiorul care-l scutura pe dânsul m'a cuprins și pe mine. Am revăzut bietele colibe fără garduri, strânse împrejurul unei biserici care începe să se fărâme și în care rugăciunea îngheață pe buzele săracului.

In lumina gândului meu au prins vieață muncitorii obosiți, fără noroc, părăsiți în întuneric, sleiți de puteri, de atâtea încercări deșarte, care așteaptă de atâtea vreme un ajutor care nu le vine de nicăieri și care în pustiul în care se simt pierduți n'aud decât vântul de iarnă care șueră în hornul fără foc.

Oameni plini de frică, smeriți, cari își fac cruci și tremură de tipătul unei pasări, de umbra unui pom, deiele și de stafii. Tăcuți și neîncredători, încăpăținați și nedibaci, cari nu ne spun păsurile lor ci ni le ascund fiindcă se tem de noi, cari nu știu și n'au putere să lupte cu răul și să-l învingă.

Acestor oameni li-s'a spus acum de curând o vorbă bună. Le-a spus-o Regele. Și noi în Camera am întărit cu cuvântul nostru cuvântul lui. Și suntem legați pe cinste să împlinim acest cuvânt.

Atât mai rău pentru cei cari cred că cuvântul și cinstea nu-i leagă.

Aceste din urmă cuvinte se refer la noua atitudine a conservatorilor ajunși sub șefia dlui P.

P. Carp cari nu mai vor să recunoască acum ceea ce fostul lor șef Cantacuzino și alți frunțași promiseseră pe vremea răscoalelor: că vor da adică liberalilor tot concursul pentru rezolvirea chestiei țărănești așa cum se cuprindea în manifestul regal!

Alegerile comunale. pentru Capitală au fost fixate:

Colegiul I la 10 Iunie.

Colegiul II la 12 Iunie.

Alegerile de delegați pentru colegiul II se vor face la 31 Maiu.

Toate moșiile statului a căror contracte au fost reziliate, s'au arendat prin șefii de ocoale silvice, în parcele la săteni.

Academia Română lucrează actualmente la alcătuirea monografiilor moșiilor sale.

In aceste monografii se cuprinde descrierea complectă a solului, populațiunii, a condițiunilor de muncă de pe moșiile Academiei.

Ele vor fi încurând date publicității și vor servi ca bază la stabilirea unui nou regim de muncă.

Serbare școlară. Iată programa serbarei școlare de gimnastică ce se va da în ziua de 21 Maiu, orele 3 d. a., la Arenele romane din parcul Filaret:

1. La orele 2 d. a., toți elevii școlilor secundare din București, cari iau parte la serbare, se vor afla în grădina Cismigiu cu drapelul școlilor, de unde vor porni spre Arenele romane în ordinea următoare: Școala normală, liceele »sf. Sava, Matei Basarab, Lazăr și Mihai-Viteazul, gimnaziul Cantemir, școala de aplicație, gimnaziul Șincai și seminarul Central.

2. La orele 3 precis: Defilarea prin fața dlui ministru al instrucțiunii publice, Sp. Haret, și depunerea steagurilor.

3. Marșuri și exerciții cu greutate executate de elevii tuturor școalelor sub conducerea maeștrului N. Sp. Bădescu.

4. Exerciții cu stegulețe, gimnaziul »Cantemir«.

5. Exerciții cu bastoane și bastonadă gimn. »Șincai«.

6. Exerciții cu bastoane, »șc. normală«.

7. Exerciții libere cu cântece, lic. »sf. Sava«.

8. Exerciții cu bastoane, liceul »Lazăr«.

9. Exerciții cu măciuci, liceul »Mihai Viteazul«.

10. Exerciții libere, »șc. de aplicație«.

11. Bastonada exerciții de scrimă cu sabia, »liceul Mateiu-Basarab«.

12. Exerciții la barele paralele, »seminarul Central«.

13. Jocuri naționale, liceul »Mateiu Basarab« și gimn. »Cantemir«.

14. Retragerea.

Bietul Rakovszky.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 31 Mai.

Cine a urmărit cu atenție felul de prezidiu al celor trei prezenți a trebuit să constate:

Just e nervos uneori, și e chiar nedrept într'un caz de necesitate, însă îi place să paradeze cu echitatea, și mai vârtos este un om dibaciu în labirintul formalităților și este un om cu prezență de spirit.

Návay e cam stângaciu, și cam sfios, însă prezența nu și-o pierde, nici spiritul fineței.

Rakovszky însă nu odată a stârnit furții cu negliobia sa, cu firea sa pripită, volnică. Pornit spre grosolanie și silnicie, adesea, el își pierde prezența într'un chip complet.

Își iese adevărat din fire, își pierde cum-pătul, aleargă nebun peste toate paragrafele, — arătând o încăpăținare pătimașe,

josnică. Și pe de-asupra, par'că paradează, par'că dinadins cată să poată face una boacăna!

Cine-l mai cunoaște și din jos de tribună, îl cunoaște ca pe un om lipsit de o doagă — »hebehurgya«, cum îi zic colegii lui maghiari. Nu li-e milă de el mai mult decât ciudă.

Pe omul acesta, pentru negliobia lui față de Vlad, îl luase astăzi la răspundere dl Maniu, înainte de ordinea zilei.

Sedința se deschide la orele 10 și 15.

Prezident: I. Justh.

Deputații naționaliști: Pop, Maniu, Brediceanu, Hodza, Suci.

Formalități. In continuare Hoitsy P. refereaza despre proiectul de lege cu privire la serbările de încoronare.

I. Maniu, cere cuvânt la regulament, și în o cuvântare amănunțită, dezvoltată cu finețe și fără patimă, — a vorbit 30 de minute — arată cum Rakovszky a procedat volnic în explicarea regulamentului, trebuind să dea avertisment înainte de a suprima cuvântul dlui Vlad. El însuș, Rakovszky, făcuse odinioară mult mai aspră critică claselor sociale. (Cetește.) Celece se aud de pe băncile kossuthiste apoi, adesea întrec orice vorbire naționalistă în această direcție. (Contestările lipsesc!)

Nu pentrucă e deputat naționalist vine în fața Camerei cu plângerea sa, ci ca simplu deputat, cu grija pentru demnitatea Camerei amenințate cu compromitere.

Cere, ca onorata Cameră să dea expresie de reprobări față de procedura lui Rakovszky. (Aprobări pe băncile naționaliste. In mai multe rânduri au aprobat înșiși kossuthiștii. De făcut gălăgie însă nici poporalii nu îndrăznesc să facă, simțindu-se cu musca pe căciulă!)

Prezidentul: Nu poate pune la vot »dorința« lui Maniu, nefiind prezentată în scris, nici anunțată înainte, numai în cadrul unei discuții la regulament.

I. Maniu: Dovedește rătăcirea prezidentului. Camera dă drept prezidentului, după o scurtă explicare a lui.

Tot dialogul acesta a fost ascultat în tăcere.

La ordinea zilei proiectul pentru servitorime.

Prezidentul îndrumă la ordine pe Nagy György, pentrucă conversează tare. Acesta se înroșește și stă să crepe de ciudă, când »colegii« își bat joc de el.

Apoi altă petrecanie. Vorbind — suntem la al 28-lea articol — contele Eszterházi Moricz, un băețel constituționalist de 25 de ani, afectat, cu gesturi de legislator bine studiate, prietini îi fac ovații — de încurajare, iar cunoscuții ciocoi, îl acoper cu aplauze — de însinuare — pentru o nimica toată.

Comedia continuă la votare, și la discuție destul de aprinsă la care mai iau parte: Gaal G., Ernst, Zichy, Mezöfi, Kuszka. Justh devine adesea nervos, pentru încălcături. Ceva neobișnuit: votările se fac cu oareșcare pasiune.

Articolul se primește cu modificări nesentțiale!

Articolul 29.

Au luat cuvântul Veres, Éber, Buza, Mezőfi, Leitner, Molnár și Hammersberg.

Mezőfi și Molnár au propus, ca locu ințele servitorilor să fie clădite în cinci ani nu în zece, cum prevede proiectul.

Darányi a respins această propunere iar articolul s'a primit fără modificări.

Articolul 30.

Au vorbit *Vásárhelyi, Nagy, Mezöfi, Leitner, Buza, Molnár, și Gaal.*

Articolul se primește cu neînsemnate modificări propuse de *Vásárhelyi și Buza.*

Propunerile lui *Mezöfi și Molnár* au fost respinse. Aceștia cereau ca odihna de Duminică a servitorilor să țină dela orele 8 până la 1 noaptea și să li-se dea odihnă și în ziua Sftului Ștefan.

Stânga extremă a făcut gălăgie, când majoritatea a votat în contra propunerii din urmă.

Ședința s'a ridicat la orele 2.

Din străinătate.**Rusia.**

Barbariile dela Riga au ajuns pe tapet în ședința de ieri a dumei. Din partea guvernului s'a afirmat, că învinuirile aduse asupra funcționarilor din temnița dela Riga, că adecă ei ar fi chinuit în modul cel mai barbar pe întemnițații politici, nu sunt adevărate. Intru apărarea acestor funcționari, pe lângă ministrul de justiție, și-a ridicat cuvântul și ajutorul ministrului, Makarow. După declarațiunile lor s'a născut o polemă înverșunată. Mai mulți deputați s'au ocupat cu teroriștii și cu situația politică în general. Socialiștii s'au declarat nemulțumiți cu răspunsul. Partidul muncitorilor a propus rezoluțiunea, ca să se treacă la ordinea zilei, luându-se la cunoștință declarațiunea guvernului, că funcționarii poliției din ținutul baltic au comis unele ilegalități. S'a primit această rezoluțiune cu modificarea socialiștilor. Ședința s'a închis la orele 8 seara.

Țarul la Frederichsburg. Din Copenhaga se telegrafează ziarului parisian »La Liberté«, că țarul rusiei va călători pe mai mult timp la Frederichsburg. E probabil, că se va întâlni aici cu președintele Franței, pe când acesta se va reîntoarce din Norvegia și Svedia.

Disolvarea dumei. Știrile despre disolvarea dumei se susțin și acum. Fratele ministrului-președinte a confirmat în ziarul »Novoie Vremia«, că duma și-a semnat sentința de moarte, nevoind să condamne atentatele teroriștilor.

Germania.

Ziariști englezi în Berlin. De câteva zile mai mulți ziariști petrec în Berlin. Se dau în onoarea lor prânzuri din partea persoanelor politice, chiar și din partea cancelarului Bülow, și se țin toaste, în cari se ating relațiunile diplomatice dintre Anglia și Germania.

Francia.

Fallières, președintele republicei franceze, după ce va cerceta perechea regală din Norvegia, întorcându-se spre casă se va opri și în Svedia și Danemarca, vizitând curțile regale.

China.

Răscoala indigenilor. Trupele guvernului s'au ciocnit lângă Kvantung cu răs-

culații. Conducătorii acestora au fost prinși, iar steagurile și armatura li-s'a luat ca pradă. În Ciaociu s'au resculat alți 2000. Un torpedo a plecat din Canton cu mai multe companii din regimentul 15, ca să vie în ajutorul trupelor din Svatov.

Marocco.

Sultanul Marocului, după cum se afirmă în cercurile maurice din Tanger, s'a decis a pleca din Fez în Macareș preste Rabato. Pe sultanul îl va însoți El Gebas cu trupele sale. Mai întâiu însă se va rezolva chestia poliției și se va înființa o nouă poliție.

Spania.

Complicele lui Morales. Din Lisbona se anunță, că în zilele acestea a fost arestat acolo un anarhist cu numele *Allemany*, suspiciat, că voiește să atenteze la vieața regelui *Carlos*. *Allemany* a negat, că ar fi voit să-l ucidă pe regele portughez, a mărturisit însă, că a fost complicele lui *Morales*, care a atentat împotriva vieții perechei regale spaniole în ziua nunței și că puțin mai în urmă el a fost autorul atentatului din Barcelona.

Ghestiunea croată.

Deputatul Mihail Polit, publică în »N. Fr. Presse« un articol despre ghestiunea croată.

După pactul ungaro-croat zice Polit, ar trebui să se creadă că o adevărată ghestiune croată nu există. Și totuși ea de 40 de ani mereu se accentuează din timp în timp. Deja dela 1873 a trebuit să se revizuiască art. de lege XXX din 1868. În timpul de azi față de noua situațiune, ce s'a inagurat în urma rezoluțiunii fiumane cu coaliția croato-sârbească, se crede că s'a restabilit cea mai bună înțelegere între Ungaria și Croația.

Ca fost deputat al Sirmului în Dieta croată dela 1861—1868, Polit descrie prin ce faze a trecut de atunci și până la 1868 ghestiunea croată. Ministerul Schmerling cerea ca croații să între în Reichsrat și pentru o înțelegere cu Ungaria.

În anii 1865 și 1866 curentul unionist a fost puternic în Croația. Partidul național croat cu Anton Starcević s'a alăturat la unioniști. Ministrul Schmerling a voit să-și creeze o majoritate cu ajutorul reprezentanților aduși din granița militară în dieta croată, dar nu i-a succes. La 1868 unioniștii cu partidul național au reușit ca dieta croată să trimită o deputațiune regnicolară la Pesta, care se stabilească raporturile de drept public între Croația și Ungaria.

Răsboiul austro-prusian a întreprins însă tratările dintre aceste două deputațiuni. După bătălia dela Königgrätz s'au început tratările în Viena cu bărbății de stat maghiari, în urma cărora s'a încheiat pactul dela 1867, însă fără de participarea Croației, ce a produs mare amărăciune între croați. Dieta croată fu convocată la 1867, dar curând după aceea disolvată. Noul guvern ungar în frunte cu Iuliu Andrassy, au săvârșit atunci ceva neașteptat. În fața dispoziției contrare maghiarilor din Croația, acest guvern nu a voit să încheie învoială c'o dietă croată, care era ostilă maghiarilor și așa a octroat o lege electorală și a numit Ban al Croației pe unionistul energic baron Levin Rauch.

Aceasta aduse cu sine că mulți unioniști, mai ales sârbi, între cari și Polit au trecut în opoziție. Presiunea la noile alegeri a fost foarte mare, așa că opoziția croato-sârbească a fost redusă la vreo 13 mandate. Guvernului ungar i-a succes a compune o dietă, a cărei majoritate era amică ungarilor. Cei 13 deputați ai opoziției însă făcură o declarație și părăsiră dieta. În urma acesteia s'a încheiat învoiala cu Croația și s'au adus art. de lege XXX dela 1868 și art. de lege I. al dietei croate din acelaș an. Starcevićanii

însă nici azi nu recunosc valoarea legală al acestor articole, fiindcă zic ei, au fost votate de o dietă compusă pe baza unei legi electorale, deși la 1873 partidul național cu Banul Mazuranici, au recunoscut învoiala dela 1868.

Dacă se afirmă azi, că croații au umplut foia albă, ce le-a dat-o Deák după cum le-a plăcut, aceasta nu e corect. Pactul dela 1867 a fost dictat dela Pesta și deputații croați, cari sunt azi în dieta ungară, se miră acum că maghiarii se ridică în chestiunea limbei de serviciu la drumurile de fier contra operei lor proprii.

E neîndoios, că după legea pactului ungaro-croat dela 1868, limba oficială la toate oficiile comune în Croația poate fi numai limba croată. Oficiile dela calea ferată din Croația pot fi considerate numai oficii de comune. Deputații croați nu pot ceda nimic în acest punct nici când ar voi, căci opiniunea publică în Croația ar intra în tabăra Starcevićianilor.

Nici dispoziția din Croația, nici stăruința deputaților croați nu vor impune însă guvernului ungar, zice Polit. Dar dacă nu se vor învoi, din rezoluția fiumană nu se va mai alege nimic, deputații croați vor părăsi cu o declarație aspră dieta ungară, iar deputații naționaliști de sigur vor vorbi și vota în favorul Croației contra proiectului de lege despre ghestiune. Mi-ar părea rău zice mai departe Polit, dacă în Croația s'ar repeți timpurile lui Schmerling, ceea ce nu e de tot cu puțință.

Din Bihor.

Semne de deșteptare. — Un examen. Școala națională.

De un timp încoace țara Bihariei dă semne de viață!

Cred că cinstiții cetitori când întâlneau — cam adeseori — prin ziare numele de Bihor, nici nu ceteau despre el, îi cunoșteau cu toții păcatele lui vechi... și tot atunci îi cuprindea un fior din creștet până în tălpi, murmurând tainic cuvintele:

O! Bihorule! Când ai să te deștepți!

În ora a unsprezecea Bihorul vrea să se deștepte.

Dovadă ne sunt mulțimea adunărilor de protestare ținute în contra proiectului apponyist.

O dovadă mai eclatantă ni-e ceea ce se petrece ocazia ținerii examenului de la școala română-națională din frunțașă comună Luncoșoara.

E ceva bătător la ochi, — mai ales în părțile noastre să vezi preoți gr. cat. asociindu-se sau să convie cu frații lor preoți gr. ort.

Dar de astă dată au făcut-o! Și-mi creștea inima când m'am putut convinge — în parte! — că a sosit și aici timpul acela să dispară odată pentru totdeauna — ura și cearta confesională, și în locul ei să încolțească: frățietatea și bunăînțelegere.

Ce păcatele noastre! că doar' români suntem și unii și alții, și cei cari ne-au desbinat numai moartea neamului nostru au plănuț-o.

Când scriu aceste șire îmi aduc aminte de vorbirea dlui deputat Alex. Vaida-Voevod, când cu știrbirea autonomiei zice: Și atunci n'avem decât să trecem toți la religiunea gr. ort.

Și ce vorbă de aur! Numai nu știu când s'a întrupa!...

La convenirea aceasta au luat parte preoți, învățători fără osebite de confesie, în frunte cu dl protopop Alexandru Muntean a lui Vasilie.

Acest român adevărat, pe care cetitorii acestui ziar îl cunosc destul de bine — îmi face impresia unui Moise al românilor bihoreni.

În toiul acestei conveniri, adâncit în gândiri îmi veneau ideile valuri — valuri! — cărora nu le puteam da răspunsul cuvenit!...

Mă gândiam cum acești propovăduitori ai cuvântului lui Dumnezeu, ca și părintele protă Alex. Muntean, Cor. Abrudan, T. Stanca, acești doi preoți gr. cat. apoi Alex. Popescu, Drimba, preoți gr. or. — se știu ei înțelege așa de frățeste și așa de bine!

Tot atunci mă întrebam cum de capii bisericii române stau în relațiuni atât de încordate? acum când o mână neagră — vorba lui Alex. Muntean — vrea să ne răpească dreptul cel mai sfânt al neamului nostru: școala națională și prin aceasta dulcea noastră limbă.

Și iarăși adâncit în gândiri străbăteam cărările luminoase ale trecutului nostru zbuciumat... când iată mă opresc la Șuluț și Șaguna.

Par'că-i văd pe amândoi șezând la masa simplă de brad de sub stejarul secular din grădina mitropolitană dela Blaj, par'că văd pe Șaguna cum propunea la planuri, iar blândul Șuluț c'o smâncitură lină a capului — le subscria pe toate...

Căci numai așa se poate asigura neamului nostru, un viitor mai bun de aur — vorba poetului.

Și ca în vis văd pe bătrânul Meșianu și cu Mihalyi... tot sub acel stejar!...

Dar e vis!... M'am trezit, iau ziarul și cetesc, că capul bisericii române Mihalyi a făcut vizită episcopului catolic Majláth...

Incât privește decursul examenului, declar, că un examen în românesc, în spirit mai național rar am văzut în viața mea.

Interesant era, că pe lângă următorii lui Traian, mai erau vre-o câțiva învățăcei și din viața lui Izrail.

Să fi văzut pe jidănașul percunat cum declama poezia: »Movila lui Burcel«, »Sentinela Română« — ai fi crezut că limbei domnitoare și răspândită peste tot pământul, îi se deschide din nou calea spre culmea mării sale de odinioară!...

Mai interesant a fost următorul dialog:

Învățătorul: Pentru ce trebuie să știm limba românească?

Jidănașul: Pentru că în ea ne înțelegem cu tatha și cu mame etc.

Învățătorul: Pentru ce-i sfântă limba românească?

Jidănașul: Pentru că în ea ne rugăm la Dumnezeu.

Trebuie să amintesc, că și progresul cu ceialtați băieți a fost la culme, sfârșindu-se cu un dialog, în care foarte nimerit se combatea beția.

Pe fratele de principii și tovarășul de suferințe: Petru Cipou nu-l laud eu, fiindcă se laudă el pe sine prin faptele lui frumoase, și așa cum privesc la viața lui simplă, la năcazurile prin care a trecut, la picioarele puse în cala lui de miserie, pe lângă o tristă răsplătire celui care își jertfește viața și odihna gîntei ce iubește.

Nu pot să nu dau crezământ vechei zicători: »In sorte patet misera, quae sit dilectio vera«. (In soarta miseră se arată, care-i iubirea adevărată!)

De încheiere a examenului, dl protopop a ținut o vorbire, care a stârnit oftări adânci în sufletul poporului, și nu arareori și lacrimi.

Această vorbire se remarcă prin citatul învățătorului lunei: »Lăsați să vină pruncișla mine, că a onora ca acestora este împărăția ceriului«, iar eu aș mai adauge — a zis părintele Alex. Muntean — că acelora, cari vor fi și vor rămânea români buni — a acelora va fi împărăția ceriului, iar a acelora, cari se vor lăpăda de neamul lor — va fi împărăția iadului!

Adresându-se către băieți a zis:

Când pe pieptul vostru va străluci banul împăratului (vorba lui Goga) — și atunci ca și acum să fiți mândri de legea voastră, și să vă iubiți limba voastră sfântă...

După examen am luat cina în casa părintelui Popescu, care cu mai multe ocazii ne a găzduit în casa lui și ne-a primit cu cea mai mare bucurie.

Pentru toate acestea îi mulțumim și pe calea aceasta.

În decursul cîinii mi-a plăcut toastul dlui protă: »Despre femeia română«, în care se roagă în special de doamnele de față: »ca să nu corcească limba românească!«

E cu mult mai curată — a zis părintele — și mai sfântă, decât să primească în sânul ei niște frânturi a unei limbi străine...

Da! asta e și părerea mea!

(Și voi vorbi cu altă ocaziune despre »corcirea« limbei noastre).

Așa a decurs examenul dela școala română din Lunșoara, la care am luat parte și eu:

Aușeu, 27/V.

Augustin Maior.

Concursuri pentru premiile „Academiei Române“.

(Urmare.)

IV. *Premiul Ion Kalinderu* de 1000 lei, se va da în sesiunea generală din 1908, prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului: »Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România«.

V. *Premiul Satului Lazăr* de 5000 lei, se va da în sesiunea generală din 1909 prin secțiunea științifică, celei mai bune lucrări în limba română despre: »Politica agrară a României și înrâurirea, ce ea a avut asupra stărei economice și sociale a populației rurale«.

VI. *Premiul Adamachi* de 5000 lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din anul 1909, prin secțiunea științifică, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului: »Studiul țânțarilor din România, ca propagatori ai malariei, și cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestor boale«.

VII. *Premiul Neuschotz* de 2000 lei, se va da în sesiunea generală din 1909, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Industria casnică la români, trecutul și starea ei actuală«.

VIII. *Premiul Alexandru Bodescu* de 1.500 lei, se va da în sesiunea generală din 1909, prin secțiunea literară, cele mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Elementul național în poezia lui Eminescu«.

IX. *Marele premiu General Ioan Carp și Maria Carp*, de 7.000 lei, se va da în sesiunea generală din 1909, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Sintaxa limbei române«, studiată în mod istoric și comparativ.

X. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va da în sesiunea generală din 1910, prin secțiunea literară, pentru cea mai bună: »Carte de lectură pentru școlile secundare«.

XI. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei, se va da în sesiunea generală din 1910, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Poezia populară românească, cuprinsul, stilul și versificația ei«, studiate în asemănările și în legăturile ei cu poezia românească cultă și cu poezia populară a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influență asupra culturii poporului românesc. Se va studia versificația românească populară și artistică în comparație cu cea latină clasică, cu cea latină medievală și cu cea romanică.

XII. *Premiul Adamachi* de 5000 lei divizibil, se va da în sesiunea generală din 1910, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba românească despre: »Sufixe de formare cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor«.

XIII. *Premiul Năsturel* din seria A, de 5000 lei, se va da în sesiunea generală din 1910, prin secțiunea istorică celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Genealogia Basarabilor«.

XIV. *Premiul G. San-Marin* de 2000 lei dimpreună cu procentele acestui fond, până la acordarea premiului (decizia 6 Martie 1905), se va da în sesiunea generală din 1910, prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului: »Expunerea tuturor felurilor de intervenție a Statului în relațiile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor.

XV. *Premiul Alexandru Ion Cuza* de 6000 lei se va da în sesiunea generală din 1911, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Istoria școlii la românii de pretutindeni până la anul 1866«.

(Va urma.)

Sociale.

Chinematograful.

Locul de spectacol se întuneacă și toate privirile se îndreptează spre pânza albă întinsă. Pe pânza inundată de raze cad umbre, care pe un moment reprezintă un tablou șters, fără viață; dar mașina electrică începe să bătăie încet, începe să se miște pe pânza albă, face valuri și tabloul dispăre.

În fața noastră se desfășură frumusețile regiunilor necunoscute, se oglindează pe pânza căle un episod din viața popoarelor streine cu mișcarea lor complexă și naturală. Între ele se succed tablouri tragice și humoristice la vederea cărora simțim parcă tristețea ne-ar atinge coardele senzibile ale inimii cu degetele ei învoalate; iar veselia lasă să-i alunecă degetele-i trandafirii pe clipele invizibile, al căror piano fin e zimbetul, trilul cristalin e râsul, iar fortissimul hohotele de râs.

Când a dispărut și ultimul tablou de pe pânză, se aprind lămpile electrice; publicul aplaudează, și se întoarce acasă cu impresiile unei sări plăcute. Merg a gale în noaptea cu lună și îmbalsamată de mirosul florilor. De pe fețele vesele, din ochii schintețori, din observațiile în treacă și din fragmentele dialogurilor, se poate deduce că societatea și-a petrecut bine. Căci chinematograful e considerat de o distracție veselă, bufă, în care se delectează publicul cu plăcere în serile calde de primăvară, sau serile înădușitoare de vară.

De cum se închid porțile teatrului de piatră, muzele își scot mantaua serioasă, adeseori grea de blană, și își îmbracă hainele ușoare de vară. În teatrele de vară, în hale largi de lemn și în restaurante, se sălășluște orfeul, cabaretul sau chinematograful.

Dintre toate spectacolele de vară poate că chinematograful e cel mai plăcut. Râd ca de o glumă bună și aplaudează ca copiii în bălci la jocul de păpuși, care-i înviează pe câteva momente, îi distrează, dar nu le lasă în suflet vr'o impresie mai adâncă. Peste câteva zile chiar îl uită.

Dar chinematograful e mai mult decât un mijloc de distracție. Cu tablourile lui alese care sunt însoțite de un text clar și bogat și de explicații — e un factor mare al instrucției în masă; el e însăși ilustrația vie.

Să ne aducem aminte de anii copilăriei petrecuți în școlă; studiul geografiei afară de hartă, chiar și în școlile mai bine montate, sunt ilustrații de picirage, cu câteva tipuri din specia umană, tablouri fără viață, reci cu colorii vii sau șterse. Nici în orele de științele naturale, numărările tablouri, nu ne-a făcut să învățăm mai bine și să îndrăgim natura și nici paserile umplute cu pae, țapene și colecția de insecte și de fluturi pline de praf. În orele de istorie figurile mărețe și evenimentele epocale, războaiele și icoanele veacurilor se desemnau în fantasia sărăcioasă sau prea bogată a copilului în colorii palide și sure sau în forme monstruoase. Chiar și pe lângă explicația cea mai însuflețită adeseori studiul e defectuos și fără suflet, căci nu succede să li-se vrăjască ca un adevăr viu prin grai evenimentele și tablourile cari nu se pot grava îndeajuns.

În decurs de una-două sute de ani, condițiile de viață ale omului se vor schimba în mod pe care azi poate nu ni-l putem închipui. Ce perspectivă amețitoare se deschide în fața noastră, dacă ne închipuim că soarta sa va mai dăruia omenimei câțiva genii ca Edison și Marconi!

Atunci poate se vor realiza visurile fantastice ale lui Jules Verne, Bellamy și ale genialului Wells, și studenții viitorului vor umbla pe cărările șerpuitoare ale științei cu cisme sigure, pe cari azi dilușc încă cu ghete greoaie.

Atunci poate într'o școală bine montată, cel mai important obiect al muzeului, sau cel puțin al unui muzeu central, va fi un chinematograf perfecționat, care nu numai va înlocui, ci va întrece pasările umplute cu paie, tablourile palide și reliefulurile cari pot fi puse între anticități.

Ce plăcere că în basme vor fi atunci prelegerile, ele vor distra inima și sufletul prin învăț.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri.

turile plăcute! Să ne închipuim că în orele de geografie vor defila în fața copiilor diferite regiuni din cele cinci continente, dela colosurile de gheață ale polului nordic și dela Tundrele fără plante până la Sahara, pe al cărei nisip arzător trece greoaie câte-o caravană. Vor vedea diferitele specii de oameni, obiceiurile și modul lor de viață; vor vedea eschimoșii la vânătoare de foc pe negri cari lucrează la plantarea treptei de zahăr și pe chinezul dornic de pământ înolând pe barca lui. În orele de științe naturale se desfășură în fața lor fauna bogată a zonei tropice, miliardele de paseri din munții ghețoși de nord și animalele minunate din India. Afară de aceasta fabricile, minele, orașele, vapoarele și viața mărilor precum și elementele naturale.

În orele de igienă afară de sporturile cari fortifică corpul prin tablouri reușite s'ar putea demonstra cum s'ar putea da primul ajutor. D. e. provocarea respirației artificiale, pansarea rănilor rănite ș. a. În orele de istorie prin tablouri luate din teatru s'ar putea arăta evenimentele mai însemnate ale diferitelor epoce.

Cu ce deliciu ar admira ochii de copii mirați și cum ar prospera prin tablouri vii și adevărat e acel mic loc ascuns în care ne adunăm și ne imaginăm experiențele, observațiunile și impresiile.

Augusta Rubenescu.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 31 Maiu n. 1907

— **Regele** a dăruit pentru locuitorii comunei Rudolfsnad, rămași în miserie, 5 mii cor. din casa sa particulară.

— **Barba lui Batthyáni.** Secretarul de stat Batthyáni, se știe: are barbă mare, mintea însă stă în raport invers. El își dă însă aiere, încât par'că ar fi un Bismarck. Subalternii cu toate acestea, cunoscându-l, nu-l prea iau în serios.

Astfel și alaltăieri, într-o comisie care prepară pragmatica funcționarilor dela căile ferate, între consilierul ministerial Stettina și contele s'a petrecut o discuție penibilă. Contele — care între alte slăbiciuni are și pe aceea, că se închipue protector al slujbașilor dela căile ferate — s'a supărat foc pe Stettina pentru că acesta susținea amovarea din slujbă a conductorului de tren, care va fi aflat beat în exercițiul funcțiunii.

Contele făcea gură, că asta-i severitate draconiană... Comisia era cât pe colo să cedeze.

Dar minune mare: Kossuth, ministrul, s'a nimerit în luna când are câte o idee. A zis: »Să rămânem la propunerea originală. Pentru că, mă rog, nici d-lui conte Batthyáni Tivadar nu i-ar plăcea dacă durmind tolănit comod într'un cupeu de clasa I, ar intra un conductor beat și i-l ar trage bine de barba lungă...«

Argumentarea a avut efect și asupra lui Batthyáni, căci de: atâta are și el, barba! Și n'ar primejdi-o nici pentru capul taturor conductorilor!

— **Un patriotic protomedic comitatens.** »Nagyvárad« aduce știrea alarmantă cum protomedicul comitatens, din Oradea-mare cu inima de fer s'a prins de roiul de vespi al școalelor noastre confesionale din Biharia. Poporul e superstițios zice dl Moricz și pricina acestor ștări e că nu se execută legea instrucțiunii, și totuși împuță că școalele sunt prea tescuite. Edificiile sunt slabe, sobe (cuptoare) după sistemul vechiu și băieții beau apă din un vas comun. Cere dar în raportul său să se dirime toate edificii noastre școlare, cu un cuvânt să se șteargă de pe fața pământului școalele noastre confesionale, cari sunt pricina la toate relele din Bihor. Acum mai rămâne să vină și moașele ca să facă și ele act de patriotism din meșteșugul lor discret, nu cumva din pricina școalelor confesionale rămân și atâtea femei sterpe în Biharia?

— **Dr. Iosif Boca,** candidat de avocat, din Gherla, a trecut la Budapesta *censura de avocat* cu unanimitate și cu distincție. Felicitările noastre.

— **Din congregația de primăvară a comitatului Hunedoara.** Miercuri s'a ținut la Deva adunarea ordinară de primăvară a congregației comitatului Hunedoara. Vicecomitele Bornemisza a prezentat raportul anual. La partea, care

se ocupă cu școalele populare române a luat cuvântul deputatul Damian combătându-o energic. S'a propus apoi înființarea unui fond de dispoziție, pe care românii l-au combătut din toată puterea. Propunerea s'a primit cu majoritate de 100 voturi.

— **O nouă volnicie.** Cetim în »Magyar Közigazgatás«: Ministrul de comerț a respins aprobarea statutelor societății industriale »Speranța« din Vârșeț și jur pe motivul, că pe bază națională nu se pot înființa societăți industriale, ci numai cu scopul promovării intereselor comune ale membrilor. Societate națională se poate înființa numai cu scop literar și cultural, conform ordinațiunii 1506/1875 a ministrului de interne.

Dar cu internatul de copii dela Sibiiu oare tot scop industrial se urmărește!?

Se cam încurcă ițele, când e să-și motiveze dumnilor volniciile.

— **Vieța de temniță a căpitanului din Köpenick.** Din Berlin se vestește că ciobotarul Voigt, vestitul căpitan dela Köpenick, care de prezent își împlinește osânda în temniță, după cum spun oficianții temniței — în toate privințele se poartă bine, și e unul dintre cei mai sărguincioși muncitori. Voigt și în temniță se ocupă cu măiestria sa de ciobotar. În ce privește sănătatea, aceasta îi e sdruncinată. O societate filantropică a cerut ca direcțiunea temniței să suspende pe un timp internarea lui Voigt ca să fie transpus într'un sanatoriu. Cheltuielile de cură le-ar suporta persoane, cari sunt cu bunăvoință față de el. Dar se crede că direcțiunea nu va împlini cererea societății. Interesul față de Voigt e atât de mare că deja din contribuiri făcute până acum dânsul s'ar putea susține după ce va ieși din temniță. Mai voesc să-i aranjeze o locuință și-un atelier, uude după eliberare Voigt să-și poată petrece zilele. De grație numai după ce și-a împlinit deja jumătate din osândă poată fi vorbă.

— **Catastrofa dela Rudolfsnad.** Ieri noapte, în hotarul comunei Zenta s'a tăiat în lățime de 20 m. iazul râului Caraș, ca apa să se poată scurge. Apa a și scăzut deja cu 3 centimetri și se speră că în două trei zile va scădea cu 30—32 centimetri. Azi noapte fiind un viitor mare s'au dăruit mai multe case. Oficiul postal a fost părăsit și oficianții lucrează într'o șatră, unde au introdus, provizor, și telefonul. Conform rapoartelor oficioase până acum s'au dăruit 291 de case. Pagubele sunt enorme. În ajutorarea nenorociților s'au adunat până acum din contribuiri benevole 6000 coroane.

— **Țarevna-mamă,** după cum se anunță din Petersburg a primit la Gatșina (Crimea) în audiență mai lungă pe vestita artistă daneză Betty Nansen. În decursul convorbirii țarevna-mamă s'a plâns că poporul rus n'o știe aprecia, tractându-o în mod necuviincios, pentru ce — a zis — mă doare, că ultimii ani ai vieții mele nu-i pot trăi în Danemarca. Când artista s'a depărțat țarevna-mamă a exclamat: Salut patria mea! Nu știu, voi mai revede-o vre-odată? Intr'adevăr e pătrunzător oftatul acesta al sermaneii prisoniere. Se știe, că țarevna-mamă este fata fostului rege Christian al Danemarcei.

— **Judecată americană.** În New-York a fost osândit la moarte conducătorul de tren electric Bell, pentru că omorise pe medicul dr. Townsend. Cazul acesta a produs mare resenz căci comparându-se cu fapta lui Thaw iese la lumină, cum tratează judecătorii americane de diferit cu clasa avută și cu cea miseră. Osânditul s'a și exprimat astfel înaintea curții cu jurați:

Sunt nevinovat, dar nu zunt Harry Thaw și așa nu mi-am putut cumpăra martori, cari să mă scape.

Cazul lui Bell s'a întâmplat astfel: S'a amozizat de el o fată dintr'o familie foarte avută, pe care Bell, cu toată opunerea părinților ei, a luat-o de soție. Bolnăvindu-se femeia a îngrijit-o medicul dr. Townsend, dar a murit. Pentru aceasta Bell crezând că părinții fetei l-au încredințat pe medicul ca să o omoare, a intrat în chilia acestuia și l-a pușcat.

— **Rapaics Radó,** secretar de stat în ministerul agriculturii a murit ieri în etate de 59 ani.

— **Primirea elevilor în institutul surdo-muților din Timișoara.** Inspecțiunea institutului subvenționat de stat a surdo-muților din Timișoara la finea lunii Iunie a. c. va lua elevi pe anul școlastic viitor. Pentru primire în institutul sus numit numai acei părinți pot petiționa, a căror prunci în etate de 7—10 ani sunt și locuiesc în comitatul Timișului, Caraș-Severinului sau în Torontal. În clasele superioare se primesc și de acei elevi, cari nu sunt muți din naștere și așa mai târziu au asurzit. Primirea în școala surdo-muților trebuie cerută dela inspecțiunea institutului, petițiunea însă să se trimită la direcțiunea institutului. La petițiune sunt a se alătură următoarele documente: a) extras de naștere (carte de botez); b) atestat dela medic, în care se dovedește cauza asurzirei; c) testimoniu de oltoire; d) testimoniu dela comună, în care se arată starea materială a părinților; în caz că acest testimoniu e de paupertate, petițiunea e scutită de timbru; e) acei părinți a căror stare materială le permite de a plăti pentru susținerea pruncului în școală, sunt îndatorați a alătură la petițiune o revelațiune iurisdicțivă, în care se deoblig, că vor plăti regulat ratele prescise. Tipăriturile de lipsă pentru suplimentele de sub punctele b) și d) se capătă gratis dela direcțiunea școlii. Vor fi preferiți părinții, cari pentru susținerea pruncului plătesc la an 200 coroane, sau cel puțin 100 de coroane. De elevii fără avere se va îngriji institutul. Părintele însă este îndatorat a arăta, cu documente, că e neapt să plătească. Didactru pe an e 40 de coroane. Părinții fără nici o avere vor fi scutiți și de această sumă mică. Pentru provisiune la fiecare lună e de plătit rata, didactrul însă se poate solvi în două rate. De haine părinții sunt îndatorați a se îngriji. Rugăm interesații, ca petițiunea să o trimită cât mai curând, dar mai târziu până în 15 Iunie a. c. la direcțiunea institutului surdo-muților din Timișoara.

— **Nu știe ce e spre binele lui,** cel-ce spre îngrijire» mustășilor folosește tot felul de unsoare. Ceea-ce dă culoare frumoasă mustășilor, ce le întărește și le indeasă este numai vestita unsoare de mustăși de Hajduság (Hajdusági bajuszpedrő,) inventată de Grósz Nagy Ferencz farmacist în Debreczen. — 3 șcatule 2 cor. 50 fil., trimise raucă cu rambursă.

— **Medicină sigură contra ofitei.** Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismuridică palate, medicul face medicină, dar toate nu sunt sigure. Multele scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că Ciorba Castilio (Casalió fenyő szörp) de fag a lui Kun István e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comandă la Kun István, apotecar, în Hajduszovát.

Ultime informațiuni.

Budapesta, 31 Maiu 1907.

Tisza nu se va prezenta la ședința din 6 Iunie a comisiei pentru încheierea socotelor, după cum sunt informate zia-rele de seara.

Socialiștii contra guvernului. Socialiștii creștini, întruniți azi, s'au plâns împotriva guvernului, care nu voiește se aprobe statutele mai multor societăți de ale lor.

În ședința comisiei de imunitate, care a avut loc azi, au fost lipsiți de dreptul de imunitate deputații naționaliști Blaho și Ivanca pentru »agitație«.

Guvernul rus și Duma. Din Petersburg se telegrafiază, că guvernul va cere extradarea alor 28 deputați radicali. Dacă Duma va nega extradarea lor, guvernul e hotărît să propună Țarului disolvarea Dumei.

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De TEODOR FILIPESCU.

Partea a II-a.

X.

(Urmare.)

Giustepe e bine cunoscut, aici a fost omorît *Rașid-Pașa* de către pașa din Scutari în luna Maiu a. c. Omorîrea aceasta s'a făcut din ură personală în momentul când se suî Rașid Pașa în birjă, să plece dela gară în vila sa. Omorîtorul pașă din Scutari e acuma exilat de către Sultanul.

La 6 ore și 10 minute am ajuns cu trenul la gara din *Haidar Pașa*, și după zece minute părăsirăm pământul asiatic. Cu vaporul am trecut d'aici la Constantinopole. La 6 ore și trei sferturi eram dejă la debarcaderul de lângă Podul nou la Galată. D'acolo o luarăm pe jos la tunel, apoi cu funicularul la Pera, și iară pe jos la hotelul unde ne așteptau deja ceilalți comenseni.

După masă am plecat acuma numai bărbații să cunoaștem și vieța de noapte din Constantinopole. Am vizitat: *Palatul de Cristal* un fel de café Chantant, unde se plătește un păhar mic de bere în sala mare cu jumătate franc, iar în saloanele laterale o sticlă de bere cu 10 franci. D'aici am mai vizitat și un alt Café, lângă hotel, unde cânta un cvartet cu mandolină, cântece franțuzești și grecești.

Luni 25 Septembrie am plecat dimineața dela hotel la tunel și cu funicularul la Galată. Dela funicular (str. Karoki) am mers la *Podul Nou* unde am scos la cassă bilete pentru trecerea podului. Biletul pentru o persoană costă 5 bani (10 para.) Am trecut podul și am luat în Sтамbul o birjă să ne ducă la *Bazar*. Am tocmît birja cu 8 piaștri, 1 franc și 68 bani. Cu trăsura am trecut pe lângă *Sublima Poarta*, adecă pe lângă guvernul otoman, o clădire simplă cu o curte mare clădită pe acel loc unde eră odată senatul bizantin. Aici e ministrul afacerilor interne și externe și marele vizir. Aici s'a judecat în timpurile vechi, aici s'au petrecut acele lucruri fioroase, pe cari le cunoaștem din istoria împărăției otomane. Aici s'au tăiat capetele scuirilor și marilor funcționari turci, și după ce s'au expus s'au spart în piulițe; aici s'au băgat frumoasele sultane în saci, și s'au aruncat în Bosfor. *Sublima Poartă* e numai partea nordvestică a palatului mare numit *Ieni Serai*. *Sublima Poartă* e astăzi sediul diplomației otomane și ținta ambasadurilor străine. Interiorul palatului *Ieni Serai* nu e cunoscut, nici nu e permis a intra în curtea a treia acestui palat. Chioscurile din acest palat și parcul se întind până la cap *Seraiburun* unde e haremul de vară (apartamentul de vară a femeilor).

În Sтамbul se văd, clădiri frumoase, case turcești cu cafase pe ferestre.

La moschea *Nuri Osmanie*, clădită de sultanul Osman III în an. 1755 ne coborîsem din birjă și ne-am dus pe jos în bazar. *Bazarul Mare* (turcește *Böyük Cearsi*) e o curiozitate a Constantinopolei, căci clădirile multe din cari e compus bazarul, fac laolaltă un orașel întreg. Bazarul are nouă intrări, peste 40 de strade și multe coridoare, numite după corporațiunile meseriașilor. În centru sunt 15 cupole cu pereți groși. Între meseriașii acestui târg bizantin trebuie remarcați: blănari, păpuțari, argintari (aurari și juvaergi în kuiundji cearși), armarieri etc. În alte strade se vând șaluri și lucrări manuale de mătasă, manufactură europeană, vechituri etc. Lumina în bazar e slabă, căci ea străbate numai prin giumurile din acoperiș. Lângă bazar sunt prăvăliile ovreilor cu produse de pielărit, spre ost e târgul unde se vând pantofi. Acest bazar trebuie vizitat când e timp rău, când nu se pot face excursiuni

afară. La cumpărare vizitatorii să plătească numai jumătate din prețul cerut, căci după obiceiul oriental, preț fix nu există.

Dela bazar ne-am reîntors cu birja până la Podul nou. Am trecut peste pod pe jos și am mers la *Consulatul c. r. austro-ungar*. Consulatul acesta se află foarte ușor, dacă se merge prin *Strada Mare de Galata* către Tophane până la *Strada Jeni Cearși*. Prin *Strada Jeni Cearși* dăm în stânga de *Strada Tom-Tom* cu consulatul și legațiunea monarhiei austro-ungare. Aici vizărăm pașaportul pentru călătoria din Constantinopole în Austro-Ungaria, plătiind taxa de 2 cor. 25 bani pentru un pașaport. După această ispravă am mers la prânz în *Restaurant Ainali*.

(Va urma.)

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 31 Mai 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	10.41—10.42
Secară pe Oct. 1907	8.73—8.74
Orz pe Oct. 1907	7.05—7.06
Ovăs pe Mai	— —
Cucuruz pe Iulie 1907	6.05—6.06

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	10.45—10.46
Secară pe Oct. 1907	8.74—8.75
Orz pe Oct. 1907	7.08—7.09
Ovăs pe Mai	— —
Cucuruz pe Iulie 1907	6.04—6.05

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Deschiderea berăriei „Crucea Mică“

Aduc la cunoștința onor. public, că în hotelul »Crucea-Albă« în partea dinspre str. Deák Ferenc, am deschis un nou local de berărie, cu înțrare imediată din stradă. Unde vind

bera de Curte

a »Primei berării maghiare pe acții din Kőbánya«, paharul cu 16 fil., halba cu 24 fil., totdeauna proaspătă.

Pentru a se transporta la case, am introdus halbe familiare de 2, 4 și 6 litre, cari se trimit acasă la comandă fără o tacsă specială.

Pentru ceace solicit părtinirea on. public.

Cu stimă : **Braun Gusztáv,**
hoteller.

Cine suferă de stomac

cine merge la băi,

în general cu-i e dragă sănătatea și viața, să nu negligeze a-și comanda imediat brăul meu apărător de stomac, patentat, care face să înceteze ori ce boale vechi de stomac, sgârțuri, dureri, arsuri etc. și poate mânca ori ce, scrisorile de recunoștință dovedesc că fără aceasta nu e vindecare, e de neprețuit să se poarte vara noaptea și după bae, nu provoacă numai asudare, acoperire părțile gingașe ale organismului, și împedecă răceala stomacului, tocmai de aceea cine din sgârțenie nu și-l procură, își pune viața în joc. — Nr. I pentru bărbați sau femei, care număr se potrivește la cei mai mulți, costă 3 cor. Nr. II pentru staturi mari de tot costă 4 cor.

Contrafacerea e interzisă :

Adresa : **Takáts Dániel, Nagyvárad,** Sorompó-utca nr. 2

The Olympia

în grădina Mikádó.

Am onoare a înștiința pe onoratul public că am cumpărat dela societatea pe acțiuni

Olympia Chinematograf

și de azi începând vor fi expuse tablouri cari până acuma n'au fost în Arad.

Azi Sâmbătă seara

va concerta

muzica regimentului 33 de infanterie, sub conducerea dlui Capelm. Zellner Sándor.

Intrarea 30 fileri.

Mâncări calde și tot felul de băuturi de cafeana.

Rog onoratul public să se prezinte în număr cât de mare.

Szűsz Mór,

Duminecă după amiază

muzica militară.

Intrare liberă.

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

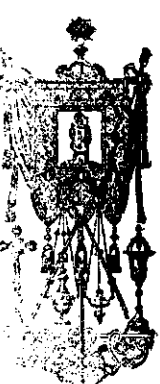
pegătitor de haine prețești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de recvizite și haine prețești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătasă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Direcțiunea Primei Societăți de Credit Funciar Român din București.

ANUNȚ.

Te aduce la cunoștința detentorilor de Scrisuri Funciare rurale 4% și 5%, că plata cupoanelor de 1 Iulie 1907 și a scrisorilor funciare eșite la sorți la ultima tragere se va face cu începere dela ^{10 Maiu} 1 Iunie a. crt., în toate zilele de lucru, dela orele 11—3 p. m. afară de Joia și Sâmbăta când nu se fac plăți.

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai invecchite a le
ofticeii,
mai folositor e decât ori și ce altele siru-
pul de brad Castillio.

47 Kgr. cântărea
di Dr. Gera Attila din Volo-
sánka, care din tubercu-
loasă s'a vindecat prin siru-
pul de brad Castillio și de
sirupul Hypophosphat

s'a Ingrășat de 120 Kgr.

Alinã tusa, In-
cetează asudările de
peste noapte, paten-
tează apetitul bolna-
vului, încetează scui-
parea de sânge. Pre-
țul unei sticle 2 cor.
40 fil. In casuri de
tot grave și pilulele
„Guajacolin“ o
cutie 4 cor.

Pentru anemici,
femei în galbi-
nare, pe cari li
doare foarte mult
mijlocul spatelor,
cărora le slăbesc pu-
terile la un lucru
bagatel, pe cari con-
secvent li doare ca-
pul slabilor, cari doresc că se ingrașe și în-
tărească, cel mai bun medicament e „SYR
HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat
de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-
brelor de trimetere pot da ori și cui.
Iată câteva:

On. Dlui Kun István, farmacist în Hajduszovát.
Vă rog a mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu
efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă
Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-
Cséke.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat
crezământ până acum, dar de când am comandat dela
Dia siripul Hypophosphat, recunosc că și în ce-
măsa se găsește mărgăritar. Ori și cui pot reco-
manda cu conștiința liniștită medicamentele D-
voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra
pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera,
preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beius.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, fru-
mouă și rumenă să-ții delă-
turi pistrui, petele de ficat,
so întrebuințeți

CREMA-ALIFIA-
SAPUNUL PUDRA
MATILDE
1 coroață.
1 cor. 60 f.
80 fileri.
1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scris în lege și sprănit d
stat) este o in-
venție epocală
pentru econo-
mii. Cine o în-
trebuințează
după îndrumă-
rile prescrie:
porcul scapă
și de boala
cea mai pri-
mejdioasă și
că cele scrise
nu formează
reclamă, mă
îndătoresc se
dau prețul
pentru fiecare
porc mort, da-
că întrebuin-
tând acest prav, porcul totuși o murit. —
cutie 2 coroane.

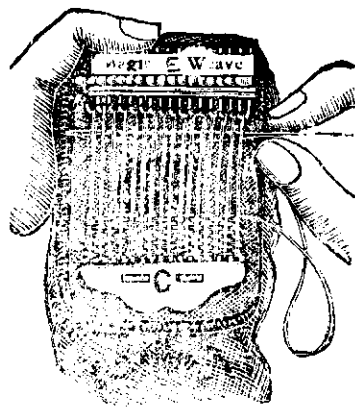
Se capătă

la farmacistul **KUN ISTVÁN**

laboratoriu de medicamente cosmetice
„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat
după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)
HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Correspondență din România se recere în limba fran-
ceză sau germană.

Numai există ciorapi îngăuriți

dacă folosești ma-
șina de țesut cio-
rapi așa numită

Magic-Weaver
cu care se pot re-
para ciorapi cu uș-
rință, chear și un
copil poate lucra
cu aceasta mașină
se poate căpăta la
firma

Wieg Testvérek

BUDAPEST, V., Deák Ferencz-utca 16.

O mașină costa 350 cor. instrucțiunea
85 fileri.

Stofă de congrè pentru perdele

8 ctm. lăță costă 90 fil.

110 > > > 116 >

25000 Mtr. în 80 fileri în resturi de
8—15 mtr. Probe se trimit în bucată de cel
puțin 25 mtr.

Ist. Szöke Ferencz

întreprindere de țiglarie și placă.

Szeged, Petöfi Sándor-sugár-ut 83.

Aduc cu onoare la cunoștința on. public
și a proprietarilor de casă, că în Petöfi
Sándor-sugár-ut nr 38, am deschis

CANCELARIE:
de întreprindere de țiglarie.

Toate lucrările de bransa aceasta: aco-
perirea caselor noi, reparații cu alt ma-
terial, reparațiile acoperișelor stricate, le
executăm punctual.

**Cea mai mare întreprindere de
felul acesta pe Alföld.**

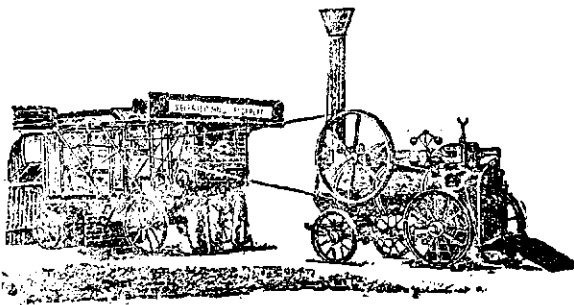
Planuri, oferte și modele, la dorință se
trimit gratuit.

Cu stimă!

Ist. Szöke Ferencz, interprenor.

Telefon 615.

Telefon 615.

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

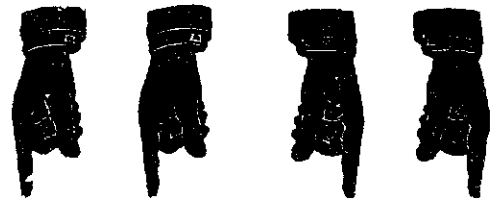
făcător de jirezi de paie

în formă întrebuințată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătire
foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁG!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințeți

pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
țelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul
se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin
lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimit numai
3 borcane cu 215 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți ro-
comandă și comandă pacienților lor

Balzumul reșesc

contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de în-
treaga lume.

Védjegy.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am în-
ventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios
pentru pielea feței.

Știind că toate alfiile de până-acum pentru înfrumșetarea feței sunt
stricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventez un medica-
ment nesticăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nesticăcioasă contra pistruiilor, jubri-
ților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugini și ori
ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai
fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercuriu, și astfel
nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține inaterii unsuroase, e în formă de spumă,
cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
soare și suplinește bine podra.

Un borcan de CREMA FAY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să-
punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-
și roșie închis nrul 18, deci la comande rog să vă provocați la numeri.
Acestea alfiile sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței
culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori
brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca pă-
ră sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înaprește pă-
rul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
astmei.) — Iarna în-
deosebi pe vremea, când e noros mulți suferă de tusa, respinare nere-
gulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îl istonează pe om în un
grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Pic-
turile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice
atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână
deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
pe din afară cu inscripție »Coloniale». Prețul unei sticle cu cele necesare
ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate
periodică, la dureri ascunse și la răceli
de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un
borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Precând
ginginele cu ele, du-
rerile de dinți provenite din ori ce cauză, încetează la moment. O sticlă
70 de fil.

FARMACIA

**GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.**

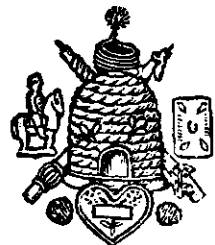
Comandele pentru liferarea se face cu reîntoarcerea poștei
în întreagă țara.

Liferantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Bihor și Silăgy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară

NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucata 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămâie din Egipt, prima 2-40 Cor. secunda 1-80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserici. Klgr. 96 fil. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bogată comandă o esecut prompt, pachetare nu se compută și dela 5 Klgr. in sus expediția e francată.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Adjustat cu mașini cu putere electrică

Miere și ciară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

Unica farbă orientală de păr

nesticăcioasă în culoare

blondă, neagră și brunetă.

Unica alifie de farbă pentru păr nesticăcioasă, ne întrecută, pregătită din substanțe naturale de plante, care dă părului o culoare naturală și nimeni nu poate presupune, că părul e fărbuit. Mii și mii de succese dovedite. — Alifie de un efect admirabil de Arabie. Folosița-i este ușoară.

O sticlă pentru bărbați 6 cor.

O „ „ „ dame 10 „

Se află în orice culoare după plac. La fiecare sticlă se alătură un avis de folosița. Părul astfel colorat se poate spăla și cu leșie fără să-și peardă culoarea.

POTESTAS.

Ecstras de urzică. Garantat pe cale legală Nr. 15688. Faceți încercare numai cu o sticlă și vă veți convinge că are un efect neîntrecut, nu vor mai fi slăbiciuni de forță visilă, răceală, gută, reumă ș. a. alină imediat ori ce durere. — Prețul unei sticle 2-40 cor., 3 sticle porto franco 7-20 cor.

La comande să ve provocați la ziarul „Tribuna“.

Deposit general:

Drogheria „Rákóczi“

Budapest, VIII., József-körut 32. Tr

Astma

suferinzii de respirație grea cari nu pot dormi și să se culce, căci se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări sau munți, căci le stă respirația, cari sufăr de batere de inimă, abea putând suferi căldura, pentru aceia adevărata mântuire vine dela praful Astma pregătit de dr. Némethy. La comandă se recere și etatea. Un borcan 5 cor. La boale învechite, borcan dublu 9 cor.

Se poate căpăta numai în farmacia

Balla Sándor

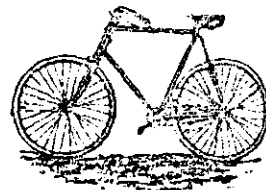
Hódmezővásárhely.

NEMECSEK VINCZE Szeged

Valéria-
ter (pala-
tul dr
Gold-
schmied)

Au **biciclete** cele mai bine
sosit fabricate.

Mă rog a-mi visita depositul, este isvorul cel mai bun de cumpărat în părțile constitutive și **gumi**, email luciu și nielatură cu preț moderat. **mașini de cusut Siner** și mașini pentru măiestri. În atelierul meu mechanic fac tot felul de articli de bransa aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de brodat, ustensilii artistice pentru ingineri și medici, lucruri de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă și orice fel de transformări.

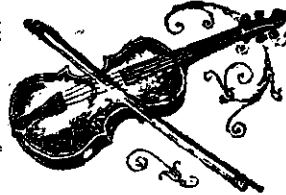
Se pot cere și solviri în rate.

Cel mai bogat magazin pe câmpie pentru instrumente muzicale e a lui

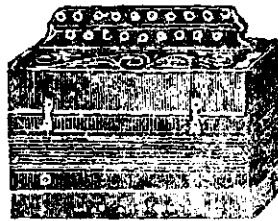
BRAUN IÁNOS

pregătitor de instrumente muzicale

SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

Unde se pot căpăta pe lângă prețurile cele mai moderate cele mai bune **violine**, **celo**, **gurdune**, **braci** (violina secund) și **strune** și mai departe **clarinete**, **harmone**.

Reparări se efeptuesc artistic și în modul cel mai grabnic posibil.

Trimitem gratuit cataloage ilustrate în limba maghiară și germană.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

Iacătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilage la fluvii, — trepte, balcoane, și pentru bănci. —

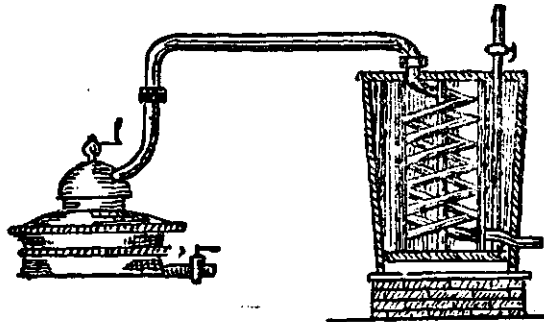
Primește spre efeptuire ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scăzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de tuburi de piatră smălțuită.

TELEFON Nr. 87.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt **căldările**

mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevelate, făcute după sistem propriu.

Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Țin totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisfac momentan comande mai mari. A'ară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai eulant. Trimet franco prețuri curente ilustritate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar

UJVIDEK, strada Lázár nr. 14.

Ciorapi!

Cămăși matroz!

Sokne, mănuși

de mătăasă și
ață, în cali-
tatea cea mai

bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor

mare prăvălie de ciorapi

Arad, piața Libertății nr. 17.

SPECIALIST!**Nou**atelier de modă pentru
pălării de dame!Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public,
că am deschis

atelier de modă pentru pălării de dame

în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa
lui Sebesy), care va corespunde timpului și gus-
tului modern și tuturor pretenziunilor de azi.In magazinul atelierului meu, se păstrează în
permanent cele mai frumoase modele eşite dela
firmele cele mai distinse. — Asortiment mare depălării de doliu. — Străformări și alte lucruri
aparținătoare acestei specialități, se execută punc-
tual și cu prețuri moderate.Comandele din provincă le execut cu cea mai
mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

Aruncă în focgulerile și
mangetile

întrebuințate și cumpără numai cele făcute

din **celuloid**, ce în privința calității
și a cruțării sunt in-
dispensabile pentru fiecare domn. In toată
vremea mare asortiment de modele de ră-
mășițe din celuloid albe și colorate, — și
cataloge trimis gratuit. — Cu stimă:**Lauritz Ferencz**

pregătitor de gulere și mangete din celuloid

Timișoara-Jozefin, strada Csillag nrul 17.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletăcu picioare trainice de mână sau cu motor
să se adreseze cu încredere la**Gartner Samu**

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorităților).unde se află biciclete de toate felurile cu
prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac
punctual. — Mașini de cusut se află în ma-
gazin permanent. Condițiuni favorabile pentru
plată în rate.**Mașini de cusut.**De tot noi cu **30 fl.** și mai
mult; expert reparate pentru fa-
milio și industriștii dela **12 fl.**
în sus le liferează pe lângă ga-
ranță**Habán József, mechanist**

Budapest, Almásy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis. —

Correspondență în limba maghiară, germană
și slovacă.**„VICTORIA“****INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, ARAD**

— Anul întemeierii 1887. —

Capital de fondare Cor. 1.200,000

Depuneri .. .. Cor. 5.000,000

Fond de rezervă Cor. 800,000

Primește **depuneri spre fructificare** și **dă** deponenților **4¹/₂%** interese netto după
depuneri pe timp mai îndelungat, iar după depuneri de durată mai scurtă de **trei luni** **dă 4%**.

Dare de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 Cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere.

Depuneri și ridicări se pot face pe calea postală și se expediază franco.

— **Escomtează cambii cu 6% — 8% interese.** —Tot asemenea acordă și **credite hipotecari și de lombard** în modul cel mai culant.**DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.**

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ARPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat
se trimite gratis și franco.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Dulapuri de gheață

pentru

restauratori, măce-
lari și particulari

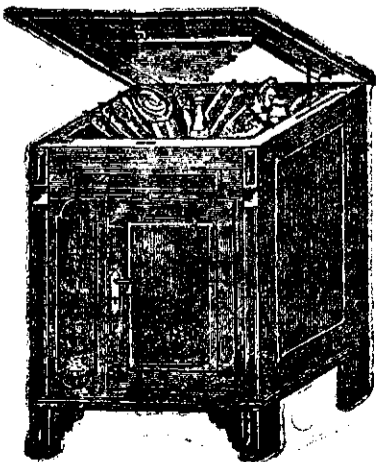
cu o întocmire practică și în ediție de gust, se poate procura cu prețuri moderate.

Cataloguri gratuit.

Fabrica de dulapuri de
gheață a lui

WIESEL ADOLF

Budapest, VI, Váci-körút 47.

Eu am fost urâtă!

O fată română de tot frumoasă povestește, care altcum avea o înfățișare plăcută, numai pielea feței îi era necurată, plină de spuzături, bureți, pete de ficat, buburuze, cea ce era așa de respingător, încât se simțea nefericită.

A făcut probe cu tot felul de leacuri de înfrumusețare; e drept, că petele, bureții deveniră întrucâtva mai palizi, dar n'au trecut de tot și pe lângă aceea a și plătit amarnic probele aceste, pentru că fața îi devenise gălburie, începuseră a o doare dinții și capul, urechile îi sunau și i s'au ivit alte multe năcazuri. Se înțelege de sine, că a încetat cu probele, dar atunci i s'au ivit de nou trate necurătenile feței, încât ear a fost acolo unde a început.

Era aproape să disperate. Inșă ce vrea bunul Dumnezeu, în cale se întâlnește cu o fată de tot frumoasă, care îi grăi; și a recunoscut-o, că e prietină vechie de a ei, pe care n'a văzut-o, de trei ani, dar pentru aceea n'a cunoscut-o, pentru că atunci era cu mult mai urâtă decât ea.

Cași cum i-ar fi căzut o peatră de pe inimă. Deloc începu a o întreba, că prin ce a devenit atât de frumoasă ca roza la față.

Prietena i-a răspuns: „Draga mea, am încercat de toate, dar pentru-aceia culoarea frumoasă a feței am să o mulțămesc numai CREMEI IBOLYKA (viorea) alui BALLA. Am văzut între anunțuri atât de des crema aceasta deosebit de odorată, fără unsoare și pe deplin fără stricăciune, încât am încercat, dar mi-am propus, că dacă acesta nu-mi va folosi, nu voi mai încerca nimica. Și eată, ce efect! Și tu vei fi așa, dacă o vei folosi-o timp mai îndelungat“.

Și-a și comandat deloc 4 borcane de Cremă viorea veritabilă a lui Balla, 2 sticle de apă viorea veritab. și 2 buc. de săpun viorea alui Balla.

Deja după câteva zile a observat o înbunătățire, petele uricioase deveniră mai palide, se răriră, și după o folosință de mai multe săptămâni au dispărut; devenisă atât de frumoasă, încât acum o poate spune cu drept: „Eu am fost urâtă!“ Ear de atunci recomandă cu toată căldura crema aceasta prietinelor dânei, dacă ceva necurățenie li urătește fața și dacă vor, să aibă culoare vie de tot frumoasă și să o păstreze pentru tot de-a-una.

De folosit sunt: Crema veritabilă Viorea alui Balla, apă de spălat Viorea alui Balla, pudra de dame Viorea alui Balla, prețul fiecăreia este câte 1 coroană. Prețul săpunului Viorea a lui Balla e 60 fil. De vândut împreună cu avizul de folosință exclusiv numai în farmacia lui Balla Sándor în H-M-Vásárhely, Kossuth-tér 3 și nicăiri într'alt loc

Să bğăm seamă la numele „Viorea“ (Ibolyka)! care este scutit de lege. Pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 3 cor. 60 fil. se trimite franco 1 borcan de Cremă, 1 sticlă mare de apă de spălat, 1 bucată de săpun.

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din Radnai-ut 22 (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpăta

TIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de eurând zidit, tot așa treiste pentru țovane în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și esecutarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac gratuit.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.